

Sava Kranj

industrija
gumijevih
usnjenih
in kemičnih
izdelkov

ŠTEVILKA: 23/24 • LETO: XX

25. DECEMBER 1980

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Ob vstopu v novo leto
želimo sodelavkam
in sodelavcem,
vašim svojcem,
našim upokojencem
in sodelavcem
v Jugoslovanski armadi,
srečno, delovnih uspehov polno,
zadovoljno in zdravo leto 1981.

☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆☆

Leto za nami – leto pred nami

BOLJŠE DELO – VEČJI USPEHI

Ko smo vstopali v leto 1980, smo se globoko zavedali, da bo to težko, zahtevno leto, vendar smo si zavestno postavili sorazmerno visoke cilje, zlasti v pogledu rasti proizvodnje, prodaje, produktivnosti in izvoza. Predvidevali smo, da bo borba za dohodek težka, zato smo tudi naše obnašanje na področju zaposlovanja, rasti osebne in skupne porabe stabilizacijsko naravnali, v vseh sredinah pa sprejeli tudi posebne varčevalne programe, ki bi naj nam s prihranki pri porabi energije, surovin, potrošnega materiala in ostalih stroških pomagali ohraniti zadostno rast dohodka. In kako smo pri tem uspeli?

Najbolj smo zdaj, ob zaključku leta, gotovo lahko zadovoljni z uspehi na področju izvoza. Skoraj podvojili smo izvoz na konvertibilno tržišče, kar seveda ni in ne more biti samo rezultat letošnje izvozne aktivnosti, ampak je v veliki meri tudi rezultat sistematične graditve izvoznih trgov v preteklih letih, kar se nam danes obrestuje. Svet že zaupa v kvaliteto naših proizvodov in jih kljub ostri tuji konkurenci rad kupuje.

Tudi s prodajo na domačem trgu v glavnem ni bilo težav. Kar smo proizvedli, smo tudi prodali, čeprav mnogokrat ne po cenah, ki bi bile pravičen odraz vgrajenega dela in materiala, oziroma uporabne vrednosti naših izdelkov. Prav cene na domačem trgu so bile v preteklem letu zaradi administrativnega zadrževanja ob istočasni močni rasti cen surovin eden od osnovnih vzrokov za prelivanje našega dohodka drugam.

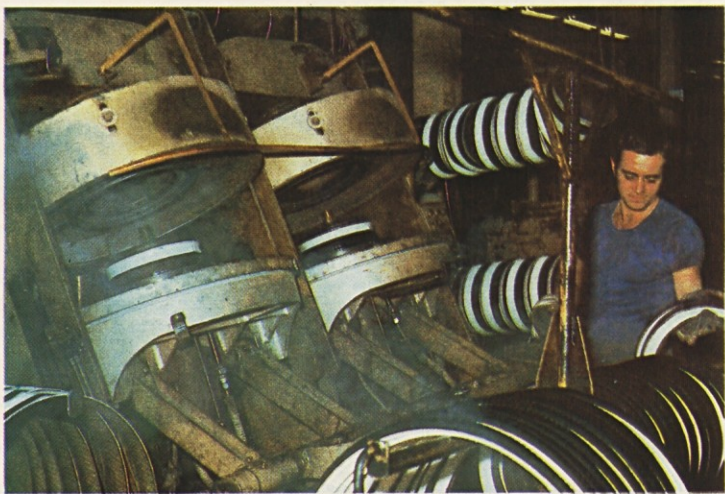
Zaposlovanje smo omejili na najnujnejši obseg, pri čemer so imela absolutno prednost dela in naloge v proizvodnji, medtem ko smo se v delovni skupnosti omejili le na zaposlovanje strokovnjakov tistih profilov, ki nam jih primanjkuje. Fluktuacijo smo nadomeščali z notranjimi premestitvami v okviru delovne skupnosti.

Rast osebnih dohodkov smo obdržali v družbeno dogovorjenih okvirih, pri čemer smo zaradi nizke rasti dohodka, kot posledice neusklajenosti cen surovin in cen naših izdelkov, žrtvovali precejšen del našega osebnega standarda, da smo lahko ohranili minimalno akumulacijo.

Zaradi težav pri preskrbi z repromaterialom in rezervnimi deli, zlasti s tistimi iz uvoza, zaradi zamujanja pri usposobitvi novih kapacitet ter težav pri pridobivanju novih delavcev ob sorazmerno visoki fluktuaciji ter večjih okvar ključnih strojev, smo sicer potrošili skoraj 10 Mio \$ manj deviznih sredstev kot smo načrtovali, vendar pa je bila cena zato precej visoka: proizvedli smo ca. 5 odstotkov manjšo količino izdelkov od planirane, produktiv-

nost pa se nam je povečala za manj kot polovico od načrtovane.

Sorazmerno uspešni smo bili na področju sporazumevanja za združevanje deviznih sredstev, saj smo na ta način pokrili skoraj polovico potreb po uvoženem repromaterialu in si pridobili dragocene izkušnje pa tudi partnerje za naslednja leta.

Tudi prizadevanja na področju inovacijske dejavnosti in na področju uresničevanja varčevalnih programov so dala pomembne rezultate. Le večstomilijonski prihranki na teh dveh področjih ter odrekanje na področju delitve nam je omogočilo brez izgube prenesti bremena letošnjega leta, ki nam jih je naložilo nesorazmerje cen in sprememba tečaja dinarja.

Zaostrene gospodarske razmere so nam pomagale napraviti nekaj odločnih korakov v prestrukturiranju naše proizvodnje. Ni šlo vse gladko in brez napak, vendar nam je vseeno uspelo napraviti dokajšnjo selekcijo v naših proizvodnih programih, nekaj nalog na tem področju pa nas še čaka.

Sprejeli smo nov razvid del in nalog, v katerem smo više vrednotili težke delovne pogoje ter ustvarjalno strokovno delo in tako napravili nov pomemben korak k pravičnejšemu in stimulativnejšemu nagrajevanju ter odpravljanju uravnilovke, obenem pa si odprli pot, da z izpopolnjevanjem organizacije dela tudi sistem nagrajevanja še naprej izpopolnjujemo.

In kakšne naloge nas čakajo v letu 1981? Vse sile bomo morali usmeriti v nadaljnjo rast in modernizacijo naših izvožno usmerjenih proizvodnih programov, polno aktivirati investicije, ki se zaključujejo ter zagotoviti, da bomo z dobro pripravljenimi in z družbeno dogovorjenimi kriteriji podprtimi investicijskimi programi začeli uresničevati cilje, ki smo jih opredelili v temeljih srednjeročnega programa razvoja DO za naslednje srednjeročno obdobje. S še povečanim izvozom ter s še tesnejšim povezovanjem z domačimi uporabniki naših proizvodov in domačimi proizvajalci surovin, bomo morali zagotoviti stabilnejšo preskrbo z repromaterialom in rezervnimi deli ter manj motenj v proizvodnji.

Izboljšati bomo morali našo učinkovitost pri vzdrževanju strojev in naprav, na področju priprave in realizacije investicij pa polno izkoristiti možnosti, ki jih daje nova, spremenjena organizacija dela. Bolj učinkoviti kot doslej bomo morali biti pri uvajanju domače proizvodnje

opreme in orodij. Odločno in učinkovito se bomo morali spopasti s problemom odpravljanja težkih delovnih pogojev na nekaterih mestih, kar nam bo skupaj z nekaterimi drugimi ukrepi gotovo zmanjšalo tudi fluktuacijo.

Napravit bomo morali nadaljnji korak k gospodarnější uporabi in preprečevanju izgub energije, surovin in k zmanjševanju odpadkov. Skrb za kakovost proizvodov, poslovnost in gospodarno obnašanje bo morala preiti v zavest slehernega Savčana.

Na področju cen naših izdelkov na domačem trgu bomo morali končno napraviti red in s samoupravnimi sporazumi v okviru recelot ter s posameznimi večjimi uporabniki doseči, da bo našim izdelkom tudi skozi cene priznana uporabna vrednost, kakršno imajo.

Organizacijo in z njo učinkovitost dela in vodenja bomo morali še naprej izpopolnjevati, obenem z njo pa tudi stimulatивно nagrajevanje.

Predvsem pa bomo morali, če želimo opravičiti sloves sorazmerno dobro organiziranega, zavestnega in poslovno učinkovitega kolektiva, ki je za dosedanje uspehe v letošnjem jubilejnem letu prejel od predsednika TITA najvišje delovno odlikovanje »Red dela z rdečo zastavo«, utrditi delovno in samoupravno zavest, odgovornost, disciplino in humane medsebojne odnose. To bo tudi najboljše jamstvo našega nadaljnjega razvoja, kajti samoupravno osveščen, delaven, odgovoren in discipliniran kolektiv z jasno opredeljenimi cilji, je lahko kos vsem težavam. Janez Bohorič

IZKORISTITI VSE MOŽNOSTI

Približno pred letom dni so nekateri najvidnejši predstavniki naših političnih in državnih organov napovedovali, da bo leto 1980 težko, celo eno najtežjih v zadnjem desetletju. Svoje napovedi so utemeljevali z dokaj zapletenimi političnim in gospodarskim položajem v svetu in z določenimi težavami v gospodarstvu in porabi v naši deželi.

Nič boljšega si nismo, upoštevajoč specifičnosti poslovanja Save in Save Commerce, za leto 1980 obetali niti sami. Glede na čvrsto postavljen (in tudi edini možen), cilj na področju zunanje trgovinske menjave, ki je za celo državo opredelil 2 milijardi dolarjev kot zgornjo mejo primanjkljaja v plačilni bilanci s tujino, je bilo jasno, da bomo morali delati predvsem za izvoz ter da nam bo kljub temu kot deviznim »pasivcem« še primanjkovalo potrebnih sredstev za nabavo surovin iz uvoza.

Zato je bila naša prodajna politika pri večini izdelkov DO Sava Kranj že od začetka leta 1980 usmerjena v dobršni meri v izvoz, t.j. tistim kupcem, pri katerih smo dobili plačila v konvertibilnih devizah. Na domačem trgu pa smo se s kupci sporazumevali za združevanje takšnega dela deviz od prodajne cene izdelkov, kot smo ga potrebovali za nabavo surovin iz uvoza za proizvodnjo posameznega izdelka, ali pa smo z njimi sklepali ustrezne sporazume. S sporazumi smo se dogovorili, da so kupci prev-

zeli na breme svojega dohodka del stroškov za nakup deviz, ki smo jih morali plačevati po višjem tečaju, kot je bil uradno objavljen, da bi tudi na ta način zagotovili čimbolj nemoteno proizvodnjo.

Ob zaključku prvega četrtletja se je v DO Sava Commerce pojavila poslovna izguba v višini 3,8 milijona din. O razlogih in ukrepih najprej internega, od 1. julija dalje pa eksterne sanacijskega programa, smo že pisali v našem časopisu. Naj danes obnovimo samo dva bistvena ukrepa, ki sta pripomogla poleg splošnega varčevanja, k tem rezultatom, s katerimi smo lahko kar zadovoljni; predvsem velja omeniti, da smo bistveno izboljšali kakovost prodaje (zlasti prodaje preko naših trgovin za reprodukcijo in opremo) obenem pa v sektorju področne prodaje zmanjšali število zaposlenih za 11 delavcev. S tem smo omogočili skladišču (v Kranju, v Nišu), kjer se je zahtevnost dela s preusmeritvijo blaga v izvoz povečala (predvsem pri embalaranju), zaradi omejitve uvoza opreme, pa ni bilo mogoče nabaviti novih tehničnih pripomočkov, da se je lahko tam število zaposlenih povečalo. Število zaposlenih v celotni DO Sava Commerce pa je na ta način ostalo praktično nespremenjeno. Pozitiven učinek omenjenih ukrepov se kaže v ostanku čistega dohodka po desetih mesecih letošnjega leta v višini 880.000,— din. Od tod bi lahko

sklepali, da smo od aprila letos v DO Sava Commerce ustvarili povprečno mesečno približno 600.000,— din ostanka dohodka in da ga bo ob zaključnem računu za leto 1980 2 milijona.

In kaj lahko pričakujemo od leta, v katerega vstopamo?

Po vsej verjetnosti ne bo lažje od letošnjega. Predlog zvezne resolucije o gospodarskem in družbenem razvoju SFRJ za leto 1981 na področju zunanje trgovinske menjave, ki izrazito vpliva tudi na poslovanje celotne Save, napoveduje nadaljnje zmanjšanje plačilnega primanjkljaja še za 10 odstotkov, t.j. na 1,8 milijarde dolarjev, predvidena je tendenca umirjanja rasti zmanjševati poslovne stroške, investicijsko in skupno potrošnjo; realtivno manjša rast splošne porabe bo dokaj odvisna od mednarodne politične situacije.

Godpodarska recesija, ki je, pogojena s skokovitim porastom cen nafte in prekomerno porabo, zajela domala ves razviti svet, se bo v naslednjem letu gotovo odražala tudi v našem gospodarskem prostoru. Tako lahko pričakujemo tudi nadaljnjo rast cen nekaterih surovin za proizvodnjo gumijevih izdelkov. Morali si bomo zelo prizadevati, da bomo tekoče spremljali omenjena gibanja in se ustrezno odzvali tudi s prilagajanjem cen naših izdelkov. Pri tem je treba omeniti, da z novim letom na osnovi določil novega Zakona o cenah, ki je bil sprejet v sredini letošnjega leta, uporabljati pa naj bi ga pričeli v začetku leta 1981; še vedno pričakujemo precejšen

vpliv zvezne administracije (konkretno Zveznega zavoda za cene) na določanje višine cen našim izdelkom — zlasti pneumatiki. Pretežno izvozno usmeritev naše proizvodnje, ki naj bi jo uresničili z dvakrat večjo stopnjo rasti družbenega proizvoda, bo še v naprej ena od naših prednostnih dejavnosti. To obenem pomeni, da bo vsaj v prvih mesecih prihodnjega leta, dokler se ne bo umirilo povpraševanje (za katerega lahko na osnovi navedenih dejstev pričakujemo, da bo proti koncu leta 1981 že bolj usklajeno z obsegom proizvodnje, namenjene za domači trg), na domačem trgu primanjkovalo savskih izdelkov. Z drugimi besedami to pomeni tudi za delavce savske prodajne mreže, ki že letos skuša, z občutnim povečanjem prodaje dopolnilnega asortimenta, zaposliti svoje zmogljivosti, da bo treba z omenjenimi prizadevanji nadaljevati. Okvirno smo predvidevali za leto 1981 vsaj 50 milijonov din vrednosti prodaje izdelkov proizvajalcev, ki niso v SOZD Sava (v primerjavi z 20 milijonov din tovrstne prodaje v letu 1980). Končno velja, da bo naše počutje v prihodnjem letu v dobršni meri odvisno od nas samih. Če bomo znali s pridom uporabiti vse nauke, ki nam jih je v poslovanju prineslo letošnje leto in upoštevajoč (seveda gledano relativno) zadovoljiv štart ter obvezo, da bolj organizirano in bolj racionalno delamo, bomo lahko naslednje novo leto pričakali prav tako mirno kot letošnjega.

Janez Karpe
Andrej Košič

SMEO PO ZAČRTANI POTI

Leto 1980, ki se pravkar izteka, je bilo za naš kolektiv sicer jubilejno, vendar nam ostaja v spominu predvsem kot leto boja za stabilnejše gospodarjenje.

V tem letu smo začeli podvzemati odločne ukrepe za prestrukturiranje naše proizvodnje, da bi zagotovili materialno in socialno varnost delavcev. Veliko pozornost smo posvetili izdelavi razvida del in nalog, ki mora v prihodnosti postati osnova pri uveljavljanju in uresničevanju načela delitve po delu in rezultatih dela v naši DO. Vzporedno z načrtovanjem prestrukturiranja proizvodnje smo predvideli tudi organizacijske spremembe, ki morajo zagotoviti bolj uspešno opravljanje poslovnih funkcij.

Kot frontna organizacija delavskega razreda smo naša prizadevanja usmerili v krepitev delegatskega sistema in uveljavljanje družbenoekonomskega položaja delavca, kar ostaja naša usmeritev tudi v prihodnjem letu. Posebej moramo uveljaviti sindikalne skupine kot mesto odločanja o pogojih, sredstvih in rezultatih svojega dela.

Temeljna usmeritev v prihodnjem letu pa bo tudi uresničevanje sklepov II. konference ZS Slovenije in realizacija zadolžitve iz planskih dokumentov.

Upamo, da bomo s skupinimi močmi uspešno uresničili dogovorjene naloge v letu 1981.

Franč Šeruga
Ferdo Nemec

VEČ KOT STO SODELAVCEV PREJELO DRŽAVNA ODLIKOVANJA

Letošnji 27. november bo za mnoge sodelavce zapisan z žlahtnimi besedami. Na zadnji izmed prireditev, s katerimi smo obeležili 60. obletnico obstoja delovne organizacije in 30. obletnico samoupravljanja, so bila članom kolektiva izročena sto tri državna odlikovanja.

Slovesnosti, bila je v prostorih Skupščine občine, so se poleg odlikovanih udeležili tudi predstavniki samoupravnih organov ter družbenopolitičnih organizacij Save in občine Kranj.

Med mnogimi, ki so prejeli odlikovanja Predsedstva Socialistične Federativne Republike Jugoslavije, skoraj ni bilo nepoznanega obraza. Leta in desetletja so skupaj z drugimi Savčani ustvarjali novo tovarno, nove odnose, novo samoupravno skupnost. Delovni dan za njih ni bil nikoli končan. Vedno znova so jim bile zaupane nove naloge ter zaupanje in pripadnost je bilo treba izpolniti. V samoupravnih organih, v družbenopolitičnih organizacijah, v krajevnih skupnostih, v društvih in drugje, z enim samim ciljem: ustvariti boljši in lepši jutri. Za njih so bili vedno in povsod najpomembnejši interesi naše skupnosti, šele nato osebni.

Na naši poti razvoja smo imeli nemalo težav. Objektivnih in takih, ki jih ne bi bilo treba. Toda, delovni ljudje nove Jugoslavije smo vedno stali trdno, strnjeno pod vodstvom tovariša Tita, neomajno odločeni, da je naša prihodnost enotnost naših narodov in narodnosti v samoupravnih socialističnih skupnostih. Delovni ljudje kot ste vi, so bili v graditvi naše nove družbe vedno jedro delavnosti, požrtvovalnosti in nesebičnosti, jedro naprednih idej in delovanja. Trdim lahko, da ste po svojih močeh v življenju in pri delu izpolnjevali in izpolnili misli in ideje največjega sina v zgodovini naših narodov, tovariša Tita, je v svojem nagovoru dejal predsednik komisije za priznanja, tovariš Bedekovič.

Odlikovanja je izročil predsednik Skupščine občine Kranj. Ob zaključku je poudaril, da je tako število odlikovanj veliko priznanje savskemu kolektivu in občanom Kranja. To je priznanje za dolgoletno delo, za prispevek k razvoju Save, Kranja in širše skupnosti.

Po podelitvi so v krajšem programu nastopili člani našega Kulturno umetniškega društva. Zazvene so pesmi okteta, ob harmoniki so se zavrteli pari v gorenjskih narodnih nošah, slišali smo monolog iz Cankarjevega Hlapca Jerneja... in na koncu ob skromni zakuski, pripravili so jo sodelavci delavske restavracije, še razgovor o tem, kako je bilo nekdanj, kako je danes, kaj bo treba še narediti...

P. B.

URADNI LIST

SFRJ št. 64. 14. november 1980

ODLIKOVANJA

UKAZ

**PREDSEDSTVO SOCIALISTIČNE
FEDERATIVNE REPUBLIKE
JUGOSLAVIJE**

je na podlagi 8. točke 315. člena ustave SFRJ odločilo, da se odlikujejo:

• za posebne zasluge in uspehe pri delu, ki ima pomen za napredek države,

Z REDOM DELA Z ZLATIM VENCEM

Jurančič-Bergant Janeza Zdenka, Nadiževac Valentina Rudi, Oman Antona Franc, Prisljan Franca Franc, Žener Viljema Viljem;

• za posebne zasluge na področju javnega delovanja, ki prispeva k splošnemu napredku države,

Z REDOM REPUBLIKE Z BONASTIM VENCEM

Majce Karla Bogdan, Petek Mihaela Mihael;

• za posebne zasluge in uspehe pri delu, ki ima pomen za socialistično graditev države,

Z REDOM ZASLUG ZA NAROD S SREBRNO ZVEZDO

Antolin Štefana Jože, Bajuk Antona Anton, Bohorič Antona Janez, Cicmil Milana Vule, Dinić Vukašina Slobodan, Flander Rozalije Franc, Horvat Jožeta Anton, Jereb Karola Franc, Košič Antona Andrej, Kristanc Franca Janez, Krt Matevža Matevž, Lah Mihaela Vlado, Marinšek Alojza Alojz, Mikulič Jože Branko, Peneš Alojza Marjan, Rotar Karla Stanislav, Seljak-Žugelj Marije Antonija, Sirc Petra Franc, Stružnik Jožeta Jožef, Stucin-Bašar Janeza Minka, Vidmar Ivana Franc;

• za zasluge in uspehe pri delu, ki ima pomen za napredek države,

Z REDOM DELA S SREBRNIM VENCEM

Barle Frančiške Minka, Belehar Jožeta Franc, Benčević Jule Ivan, Benedičič Franca Janez, Blaž Janeza Angela, Čebašek Lojza Stane, Dragan Marije Stane, Galičič Janeza Slavko, Gazvoda Alojza Vid, Grmič-Meško Filipa Francka, Grohar Franca Anton, Grohar Franca Marjan, Hace-Dobrovnik Silvestra Marija, Hobič-Ratajc Alojza Angela, Hočevar Franca Franjo, Ignasčenko-Ježe Simona Rozalija, Jan-Demšar Dušana Renata, Jauh Franca Martin, Jeram Antona Vinko, Klemenčič Ignaca Jože, Kogovšek Matije Franc, Korenčan Franca Zdravko, Košnik Petra Jože, Košnjek Martina Jernej, Lah-Selič Antona Olga, Mali Franca Adalbert, Markuta Franca Franc, Mežek Antona Mirko, Mitrovič-Duhovnik Melhiora Marjeta, Moškon Franca Franc, Murko Franca Konrad, Oblak Jožeta Peter, Perčič Janeza Vinko, Pernuš-Legar Luke Lojzka, Petelinšek Ivana Ivan, Puhar Janeza Jože, Radanovič Obrada Boško, Rešek Vinka Vinko, Rosič-Dolinar Jurija Marjanca, Rozman Jožeta Jože, Rozenberger-Rudolf Alojza Silva, Slapar-Štros Franca Francka, Snedič Janeza Jože, Stojko Marije Anton, Studen Alojza Blaž, Sušnik Ivana Janez, Škofic Cirila Ivan, Traven Janeza Anton, Tušek Ivana Karel, Veselič Petra Anton, Vodnik Franca Mirko, Zupan Janeza Štefan, Žibert Janeza Jakob, Zupan-Rorič Antona Rezka,

• za prizadevanje pri socialistični graditvi države

Z MEDALJO ZASLUG ZA NAROD

Gerbajs Janeza Matija, Hozjan-Lipanič Pavela Nedeljka, Kopač Franca Ludvik, Mraz Rudolfa Francka, Pokorn Jožeta Jože;

• za prizadevanje in uspehe pri delu

Z MEDALJO DELA

Bajd Marije Karel, Čebulj Antona Anton, Dominko Štefana Ciril, Dražumerič-Vidic Janeza Milka, Gabrič-Kemperle Petra

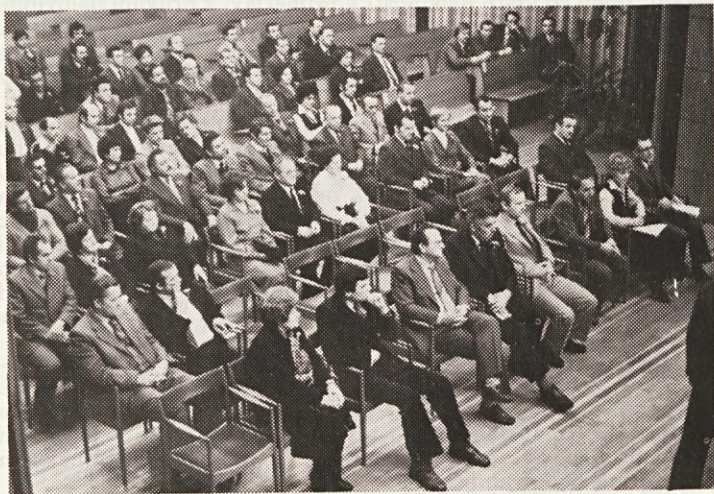

Štefanija, Gramc Andreje Franc, Jerman-Kalan Franca Ivanka, Matjašič-Šadl Avgusta Marija, Munih-Pogačnik Janeza Ljudmila, Nanovski Jožefa Ivan, Onišak Franca Anton, Ratnik-Čarman Antona Jožica, Razingar Janeza Stanislav, Sujkovič Mede Isak, Žigon Antona Vladimir, Stare Alojza Franc;

št. 45.

Beograd, 1. avgust 1980

Predsednik
Predsedstva SFRJ
Cvijetin Mijatović s. r.

Naši odlikovanci

V današnji in prihodnjih številkah glasila bomo predstavili nekaj sodelavcev, ki so pred kratkim prejeli državna odlikovanja. Povedati moramo, da izbira sogovornikov pri tako velikem številu odlikovanih ni bila lahka. Žal, zaradi omejenih možnosti, ne moremo predstaviti vseh. Naši današnji sogovorniki so: Rudi Nadiževac, Miha Petek, Minka Štucin in Karel Tušek.

RUDI NADIŽEVEC

Odlikovan je bil z Redom dela z zlatim vencem, 1971. leta pa z Redom dela s srebrnim vencem. Visoki državni odlikovanji sta mu bili podeljeni za njegovo več kot dvajsetletno aktivno in požrtvovalno

delo v najrazličnejših organih in organizacijah od samoupravnih organov, družbenopolitičnih organizacij do društev in krajevne skupnosti. Kot sam pravi, v tem obdobju ni bilo mandatne dobe, v kateri ne bi opravljal kakšne izmed mnogih družbenih nalog. Če bi jih naštevati, bi jih bilo kar za pol strani. Da je to res, se je pokazalo tudi pri dogovarjanju za ta razgovor, zaradi seje skupščine, komisij in odborov in opravljanja rednega dela, je trajalo več dni, preden smo se srečali. Tako pa ni samo dopoldne temveč tudi popoldne. Koliko prostega časa mu ostane, je razvidno tudi iz podatka, da ima domala vsak teden dva do tri popoldneve »rezervirane« za družbeno delo. Nekoliko manj dela je samo v času poletnih počitnic. Ob vprašanju, v čem vidi napredek samoupravnega odločanja, je povedal primer iz 60. let. Takratni direktor naše delovne organizacije je poklical njega in predsednika sindikata in skupaj so se odpeljali na Združenje gume v Beograd. Oba je zanimalo, kaj naj bi tam povedala. Odgovor je bil zelo kratek, »sedaj nič, čez pet do deset let pa že veliko. Zato se je treba že sedaj pripraviti.« Šola ni bila zaman, saj je tovariš Nadiževac med drugim vodja kranjske delegacije v Zboru združenega dela SR Slovenije.

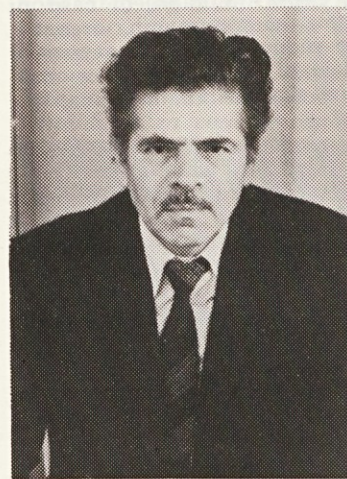

In kako je z delegatskim sistemom? Njegova uvedba še ne pomeni, da smo ga tudi v praksi uresničili. To je velik korak naprej, ki ga do neke mere lahko primerjamo s postopnim uvajanjem samoupravljanja po 1950. letu. Terja veliko znanja, veliko dela oziroma sodelovanja z vsemi sodelavci.

To pa ni lahko in ni mogoče storiti čez noč. Treba bo vložiti še veliko dela in prizadevanj, da bo delegatski sistem resnično postal tisto kar želimo, to je, da bo vsak delovni človek in občan aktivno sodeloval o delu in o njegovih rezultatih v delovni organizaciji, krajevni in širši skupnosti.

MIHA PETEK

Kmalu bo minilo polna tri desetletja, odkar tovariš Petek dela na področju izobraževanja odraslih. Čeprav se bo čez leto, dve poslovil od nas, mu ne manjka idej in ustvarjalnosti. Trdimo lahko, da živi v izobraževanju in za izobraževanje, kar je dokazal tudi z osebnim primerom. Pred nekaj leti je namreč diplomiral na Fakulteti industrijske pedagogike.

V našo delovno organizacijo je prišel 1971. leta, z bogatimi izkušnjami. Bil je med pionirji pri uvajanju usposabljanja odraslih oziroma izobraževanja ob delu.

Ko misli odhitijo dvajset, petindvajset let nazaj, primerjava z današnjim stanjem sploh ni mogoča. Takrat je »na« izobraževanju delalo nekaj prizadevnih posamezni-

kov, ki so si morali vsako obliko usposabljanja ob delu šele priboriti. Ni bilo denarja za organizacijo in učne pripomočke. Ni bilo prepotrebne podpore za tak način učenja. Delo je bilo mnogokrat omejeno na nekaj krajših seminarjev za takratni vodilni kader. Ena redkih izjem, ki je med prvimi spoznala pomen dodatnega usposabljanja pa je bila tudi Sava.

V zadnjem desetletju in več, je bilo na tem področju ogromno narejenega, čeprav še ne vse. Hiter razvoj tehnologije je in še vedno terja strokovno bolj usposobljene delavce, če hočemo dosegati dobre poslovne uspehe. K zahtevnejši tehnologiji sodijo tudi sodobnejši stroji, ki jih je treba znati upravljati. Usposabljanje pa ni zaključeno v letu, dveh, temveč poteka vse življenje. Z delom se učimo, nova spoznanja pa prenašamo na druge, mlajše generacije.

K nadaljnjem uveljavljanju učenja ob delu bo pripomogel tudi ravnokar sprejeti zakon o usmerjenem izobraževanju, ki izenačuje redni in izredni študij ter nudi možnost usposabljanja vsem zaposlenim.

Za trenutek smo se oddaljili od teme razgovora in zvedeli, da tovariš Petek vneto zbira stare medalje. Vseh skupaj ima že okrog tristo iz vseh obdobj in krajev Evrope. Vendar mu je daleč najdražji Red republike z bronastim vencem, s katerim je bil odlikovan. Pomeni mu spodbudo in obvezo za nadaljnje aktivno delo.

In kako v pokoju?

Dela ne bo zmanjkalo. V krajevni skupnosti je vedno premalo aktivnih krajanov, zato bo pomagal, dokler bo z znanjem in delom lahko prispeval k razvoju naše družbe.

MINKA ŠTUCIN

So trenutki, ko se človek ozre na prehojeno pot, na uspehe in težave, ki jih je na tej poti imel. In taka priložnost je bil tudi naš razgovor, vzrok pa Red zaslug za narod s

Nadaljevanje

na 6. strani

(Nadaljevanje s 5. strani)

srebrno zvezdo. Petindvajset let delovne dobe, ki bi jih lahko imenovali tudi »dvojna«, je bila in je tovarišica Štucinova razpeta med rednim delom, družino in družbenimi nalogami.

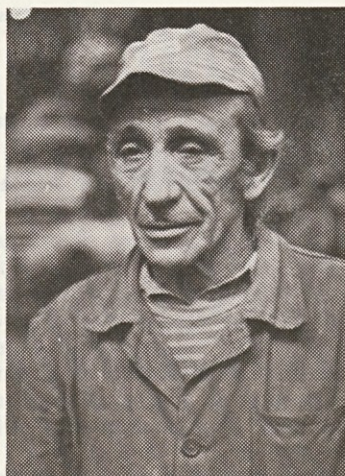
To je bila dovolj dolga doba, da je dobro spoznala samoupravní sistem, za katerega pravi, da je bogastvo, ki ga nima nobena dežela sveta. Toda tega se prenekateri sodelavci ne zavedajo. Ne poznajo samoupravnega odločanja ali si pri tem predstavljajo samo sestanke in ne tistega bistvenega, odločanja o svojem delu, o delitvi, o razvoju, o ustvarjanju nove družbe. Možnosti so, samo da jih prenekaterikrat ne izkoristimo.

Včasih je bilo manj razpravljanja in več nalog, ker je bilo vse v zvezi z odločanjem dokaj preprosto. Bilo je manj možnosti, manjše stvari so bile bolj pomembne.

KAREL TUŠEK

Tistega novembrskega dne je delal popoldne. Za seboj ima 30 let delovne dobe, od tega 27 let na dvovalčniku, od katerega se ni ločil tudi po preselitvi iz mesta v obrat II. Čeprav so časi, ko so na dvovalčnikih mešali zmesi s sajami, ker mikserjev še ni bilo, že davno minili, se jih še dobro spominja. Prav tako tudi obdobja, ko je bilo v Savi komaj petsto delavcev in sko-

raj nobene administracije. Med seboj so se dobro poznali in kljub občasnim nesporazumom živeli kot velika družina. Če je bilo treba poprijeti za delo, ni bilo nikdar nobenega vprašanja. Pred nakupom mikserjev je imel naprimer tovariš Tušek pol leta vsak mesec več »šihrov« kot ima mesec dni. O organizirani prehrani in delovnih oblekah takrat ni bilo govora. To je bilo urejeno kasneje. Pogoji dela danes niso bistveno drugačni. V valjarni so še vedno saje, še vedno je ropot, samo dvovalčniki so večji in krajši časi mešanja. Zato bi se v prihodnje morali usmeriti v posodobitev strojev, ki jih imamo, ne pa graditi nove in nove prostore.

Vseskozi je aktivno deloval v organih upravljanja in sindikalni organizaciji. Čeprav je večino delovne dobe delal v treh izmenah, to ni bila ovira, da ne bi dosledno izvrševal nalog, ki so mu jih zaupali sodelavci.

Čeprav v zadnjem času ni član samoupravnih organov, še vedno spremlja dogajanja v delovni organizaciji, v naši širši skupnosti in na tujem.

Za dolgoletno in vestno delo, ko je skupaj z drugimi sodelavci gradil to, kar imamo danes je bil odlikovan z Redom dela s srebrnim vencem.

P. B.

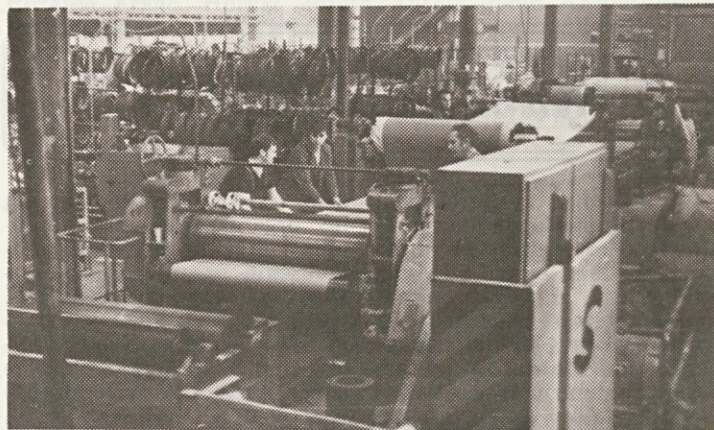
Ali se obetajo domači ustvarjalnosti res boljši časi?

Če opazujemo razvoj povojne inventivne dejavnosti v Jugoslaviji, pa tudi v »Savi«, lahko opazimo tri različna obdobja:

V obdobju obnove in industrializacije so bili inovatorji zelo iskani. Imeli so vrsto ugodnosti v primerjavi z drugimi delovnimi ljudmi. Uvoz surovin in opreme je bil omejen, zato so se inovatorji udeleževali na področju domačih surovin in domače izdelave opreme. Tudi Sava se je lahko v tem obdobju pohvalila z več uspešnimi inovacijami.

Po sprostitvi uvoza opreme in surovin je prvotna vnema precej popustila. Raje smo kupovali uvoženo opremo, tehnologijo in surovine, kot pa bi vzpodbujali lastno ustvarjalnost. Čeprav beležimo tudi iz tega obdobja nekaj dosežkov, se je večina naporov omejila na razpravljanje in dogovarjanje, ki pa ni rodilo zelenih uspehov. Ker je bil nakup tuje opreme in tehnologije lažji in hitrejši kot domači razvoj in uvajanje, je bila uvedba domačih dosežkov večkrat izredno težavna. Morda je tudi to eden izmed vzrokov, zakaj raziskovalni inštituti in oddelki niso odigrali tiste vloge, kot bi jo lahko.

Posledica takega stanja je tudi neuravnotežena devizna bilanca in vrsta administrativnih ukrepov v zadnjem obdobju. Eden izmed njih je tudi omejevanje uvoza, posebno investicijske opreme, in zmanjšanje sredstev za investicije ob istočasnem povečanju izvoza. To pa so ukrepi, ki naj bi bili trajnejši in rezultati ne bodo vidni čez noč.

Za zagotovitev vsaj enakih realnih osebnih dohodkov in konkurenčne sposobnosti na zunanjem tržišču je nujno povečanje produktivnosti in s tem tudi družbenega produkta ter uporaba svetovnih produktivnostnih kriterijev. To pa je možno poleg z varčevanjem z materialom in energijo doseči z:

- zboljšanjem opremljenosti (nabava racionalnejših strojev),
- zboljšanjem kvalifikacijske strukture delovne sile (posebno pri dragi opremi),
- zmanjšanje praznega teka strojev.

Vprašanje je, če smo dovolj pripravljeni, da kljub zmanjšanju uvoza opreme, tehnologije in surovin, zboljšamo našo produktivnost.

Naloga ne bo lahka, vendar verjetno ne bo drugega izhoda kot pričeti misliti tudi z lastno glavo in porabiti samo tisto, kar bomo ustvarili.

Čeprav popolne neodvisnosti od uvoza ne bomo mogli doseči, pa bo tudi domača ustvarjalnost morala ponovno dobiti tisto mesto, ki jo je imela v prvem povojnem obdobju. Takrat smo pri maloštevilnih strokovnih kadrih in slabi opremljenosti uspeli prebroditi večino težav, zato tudi danes, ko je stanje na tem področju precej drugačno, to ne bo težko. Treba je le omejiti brezploдне razprave in zagotoviti možnost, da bo vsak lahko izkoristil vse svoje sposobnosti za dvig produktivnosti.

Tako bo ponovno možno doma izdelati marsikateri stroj domače konstrukcije, dopolniti obstoječe stroje in tehnologijo, pa tudi poiskati marsikateri nadomestek za uvožene surovine.

To pa ni samo stvar amaterskih inovatorjev, temveč se bodo morali v to vključiti tudi Razvojni tehnološki inštitut, Sektor za inženiring in projektivo in Vzdrževanje. Le tako bodo posledice omejevanja uvoza manj boleče.

M. S.

POČASTILI ROJSTNI DAN REPUBLIKE

Komaj teden dni je minilo od konference, ko so se mladi Savčani v petek, 21. novembra 1980, zopet srečali v dijaškem domu v Kranju. Tokrat na kvizu »Razvoj in samoupravljanje v Savi.« S prireditvijo so počastili bližajoči se rojstni dan republike.

V lepo okrašeni dvorani so bile na panoju izpisane besede našega tovariša Tita: »Vaša naloga je, da se učite. Le kdor se uči, bo kaj znal in kdor bo znal, bo lahko koristil domovini.«

Letošnji dan republike prvič proslavljamo brez našega najdražjega prijatelja in učitelja, tovariša Tita. Osebo ni več med nami, vendar je bolj kot kdajkoli prej prisoten njegov vizionarski duh, njegove ideje, njegovo neprecenljivo delo. Zato smo lahko prepričani, da bomo trdno stopali po njegovi poti in odločno branili največje pridobitve narodnoosvobodilne borbe, bratstvo in enotnost naših narodov in narodnosti, neodvisnost naše svobodne samouprave socialistične skupnosti — je v uvodu dejal predsednik mladinske konference, tovariš Miloš Čabarkapa.

Pred domala polno dvorano se je nato pričelo tekmovanje. Sodelovale so ekipe iz Velopneumatike, Autopneumatike, Skupnih služb, Poklicne gumarske šole, Sava Commerce in skupna ekipa Umetnega usnja, Energetike in Vzdrževanja. Strokovna žirija, ki je uprašanja tudi pripravila, pa je ocenjevala odgovore z ocenami od 0 do 5 točk. Tekmovanje in kulturni program je povezoval Janez Dolinar, član Prešernovega gledališča.

Tekmovanje je bilo razgibano in polno preobratov, saj so se ekipe nenehno menjavale v vodstvu. Tudi gledalci so se uživali in v posameznih sredinah ugotavljali kateri odgovor je pravilen in kateri ne. Očitno je bilo, da je v tekmovanju sodelovala tudi večina gledalcev, seveda, ne da bi motila uradne ekipe. Po navdušenem ploskanju za pravilen odgovor posamezne ekipe, ni bilo težko ugotoviti, kje so mladinci iz Velopneumatike, Vzdrževanja, Sava Commerce...

Da bi se gledalci in tekmovalci med tekmovanjem malo »opomogli«, je bilo v premorih izvedenih več kulturno-zabavnih točk. Člana Prešernovega gledališča sta zaigrala v skeču »Kot pribitor«, slišali smo zgodbo o Veselici v Blatnem dolu in Domači zabavi.

Tekmovanje »iskanje znane osebe« pa se ni najbolj posrečilo, saj je tekmovalci že po nekaj trenutkih našel »iskano osebo«. Naj povemo, za uganje, je bil tovariš iz Vzdrževanja, ter da je aktiven sindikalen delavec.

Kljub »razvedrilnim« nastopom pa so pristaši ekip težko pričakovali še zadnja uprašanja, ki so odločala o boljši uvrstitvi. Zmagala je Velopneumatika, pred ekipo Sava Commerce in Autopneumatiko.

Za prizadevnost moramo pohvaliti vse sodelujoče ekipe, saj so morali tekmovalci pregledati več samoupravnih sporazumov in drugega obsežnega gradiva. Ob tem ni odveč, če opozorimo, da bi bilo koristno in da je nujnost, da čimveč sodelavcem bolje pozna samoupravne akte, ki opredeljujejo naše pravice in dolžnosti. Ne zaradi teorije, temveč zato, da bi samoupravno odločanje hitreje razvijali in dvignili na višjo raven. Po končanem »uradnem« delu je pobudo prevzel ansambel Modrina.

Ob plesni glasbi družabnega večera še dolgo ni bilo konec.

P. B.

Oživeli smo osnovno organizacijo ZSMS v Cevarni

Precej časa smo poslušali kritike in negotovanja, da osnovna organizacija ZSMS v delovni enoti Cevarna ne deluje in se ne vključuje v akcije ostalih osnovnih organizacij ZSMS v delovni organizaciji Sava in izven nje.

Omenjene kritike in pripombe so vzpodbudile marsikatero člana mladinske organizacije in tudi osnovno organizacijo ZK v Cevarni, da smo se dogovorili za akcijo o oživitvi osnovne organizacije ZSMS v naši delovni enoti. Tako smo s pomočjo članov Zveze komunistov pristopili k oživiljanju naše osnovne organizacije. Že prvi stiki z mladimi v delovni enoti so nam pokazali, da je osnovna organizacija mladine resnično neaktivna in da niti ni tako organizirana, da bi lahko bila aktivna. Prav gotovo je, da je aktivnost slaba, če mladinec ne ve kdo je predsednik osnovne organizacije. Po pregledu obstoječega seznama članstva smo ugotovili, da je le-ta precej zastarel in je bilo treba najprej izdelati novega, ki je pokazal pravilno številčno stanje mladih. Novi seznam članstva je pokazal, da nas je kar lepo število (v tem času nas je kar 38 članov ZSMS) za marsikatero akcijo in vsestransko aktivnost osnovne organizacije ZSMS v Cevarni.

Jasno nam je bilo, da po daljši neaktivnosti mladih in na podlagi izdelanega novega seznama, ne moremo pristopiti k sklicu prvega sestanka. Odločili smo se za razgovor z vsakim posameznim članom. S temi razgovori smo uspeli dobiti mnenje vsakega posameznika o organizirani osnovni organizaciji mladine in njeni aktivnosti. Vsi razgovori so nam bili trden pokazatelj, da mladi želijo biti organizirani in tudi aktivni. Ti razgovori, ob upoštevanju vseh želja in pripomb posameznih članov, so bili močna opora za sestavo predloga programa dela osnovne organizacije, katerega smo sestavili pred sklicem prvega sestanka. Istočasno smo se pogovarjali tudi o možnih kandidatih za vodenje osnovne organizacije in tako je nastal predlog kandidacijske liste.

Po izdelanem predlogu programa dela in predlogu kandidacijske liste smo pristopili k organizaciji prvega sestanka vseh članov osnovne organizacije. Najprej smo pripravili celotno gradivo za vsakega posameznika in poiskali najprimernejši termin za sklic sestanka.

Tako pripravljen sestanek nam je zagotovil številno udeležbo na sestanku ter tudi aktivno sodelovanje posameznikov. Na sestanku smo se najprej seznanili o vlogi in delu osnovne organizacije ZSMS, potem pa smo pristopili k sprejemanju programa dela osnovne organizacije in volitvam novega vodstva osnovne organizacije mladine.

Ob zagotovitvi pomoči s strani vodstva delovne enote in članov ZK lahko pričakujemo uspešno izpolnjevanje zastavljenih nalog. Mladi se zavedamo in želimo, da bomo s svojo aktivnostjo dali svoj prispevek k hitrejšemu razvoju naše delovne enote in si s tem zagotovili boljši in lepši jutrišnji dan.

Naj predstavimo še izvoljeno vodstvo osnovne organizacije ZSMS v Cevarni:

Slavko Štumberger — predsednik osnovne organizacije ZSMS

Zlatka Kerić — namestnik predsednika

Jagorš Čabarkapa — zadolžen za idejno politično delo

Boro Kovačević — zadolžen za športne akcije

Nikola Mjerimačka — zadolžen za kulturne akcije

Štefan Hančič — zadolžen za informiranje

Štefan Hančič

Vprašanje...

Pred kratkim smo v uredništvu prejeli dopis bralca N. N., v katerem zahteva odgovor na trditve v članku »Regenerat tako in drugače«. V našem glasilu je bil objavljen 21. oktobra 1980.

1. Kdo vse je v okviru sozda Sava že obravnaval predstavljeni problem slabe informiranosti in organiziranosti v zvezi s spremenjeno tehnologijo regenerata in bi tudi moral posredovati odgovor na enak način v glasilu Sava?

2. Ali naši interni akti in metode dela ne omogočajo poprečno osveščenim delavcem ugotavljati vzrokov in odgovornosti za navedene povzročne motnje v poslovanju, še pred javnim opozorilom v glasilu Sava?

Vprašanja smo posredovali v odgovorni sektor ter dobili naslednje pojasnilo, ki ga v celoti objavljamo.

in odgovor

V DO Ruma je bil realiziran projekt »Rekonstrukcija obrata za proizvodnjo regenerata«, kakor je bilo opisano v prvem članku na temo regenerat. Prehod od stare tehnologije po mokrem postopku na novi, suhi postopek je bil izveden praktično brez prekinitve proizvodnje, vseeno pa so zaloge regenerata pošle in je bila dobava uporabnikom v planiranih količinah problematična dva do tri tedne. Regenerat, izdelan po novem postopku je bil odposlan takorekoč tople, z rafinerjev, porabnikom, ki so urgirali dogovorjene količine. Poizkusne proizvodnje v smislu, kot je predviden v DO SAVA z organizacijskim predpisom, praktično ni bilo, ugotovljene so osnovne karakteristike regenerata, ki so pomembne za njegovo uporabo.

O spremembi lastnosti novega regenerata, ki bi lahko vplivala na lastnosti zmesi z večjo vsebnostjo te surovine, DO Ruma ni obvestila uporabnikov še pred prvo pošiljko, ampak z zamudo, ki je povzročila, da so nekatere zmesi z regeneratom izpadle iz obstoječih kontrolnih predpisov, še posebej, če so že s starim regeneratom silile po trdoti ali plastičnosti na zgornji rob tolerančnega območja. (Pri zamenjavi starega regenerata z novim je pri 10 % vsebnosti zmesi lahko skočila trdota največ za 3 Sh, kar je polovica tolerančnega območja v kontrolnih predpisih).

Ker torej nova surovina ni bila vzeta kot nova (veljal je stari tehnično nabavni predpis), je SKZ ob novih pošiljkah lahko ugotovil odstopanje od predpisa in pošiljko reklamiral ali pa jo po dogovoru s tehnolo-

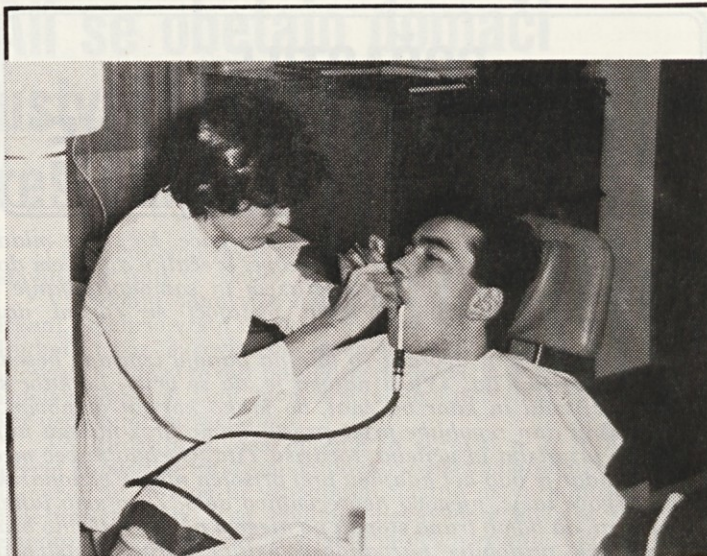
gi uporabniki sprostil za redno proizvodnjo, kot to dela za vse ostale zaprte surovine. Naslednja faza kontrole je sproščanje zmesi, kjer se glede na kontrolne parametre ponovno ugotavlja, ali zmes ustreza kontrolnemu predpisu, ali ne. V tem primeru SKZ v dogovoru s tehnologom zaprto zmes sprostijo, ali pa jo po navodilu tehnologa vrne v valjarno na »popravlilo«. Če se na tak način ugotovi, da je spremenjena surovina vzrok za stalno odstopanje kontrolnih parametrov od predpisanih, navadno tehnolog spremeni meje v kontrolnem predpisu (če sprememba ne moti v tehnologiji), ali pa korigira recepturo tako, da se zmesi »vrnejo« v predpisane tolerance.

V primeru, ko gre za bistveno spremembo lastnosti surovine, ki lahko vpliva na proizvodni proces ali kakovost izdelka, se po organizacijskem predpisu izvede poizkusna proizvodnja in ustrezno spremeni tehnološka dokumentacija. Zaradi spremenjenih lastnosti regenerata to ni bilo potrebno.

Za zaključek naj povemo, da so bile nejasnosti, oziroma posledice zapoznele informiranosti o spremenjenih lastnostih regenerata razščiščene že v času, ko je bil članek »Regenerat tako ali drugače« poslan v objavo.

In še to: nova kakovost regenerata je s stališča uporabnikov dosti boljše, kot prejšnja in je v okviru mednarodnih standardov za regenerat iz celih avtoplaščev, medtem ko je bil prejšnji pod temi okviri. Iz članka je povprečnemu bralcu lahko izvenelo tudi obratno.

Ivan Škofic

Čakalna doba v zobni ambulanti

Ker zaposleni v DO SAVA Kranj večkrat na sindikalnih skupinah in sejah delegacij postavljajo vprašanja v zvezi z delom zobne ambulante, dajemo naslednje pojasnilo:

Pričetek dela v naši zobni ambulanti sega v leto 1976. Takrat sta se adaptirala dva prostora v stavbi na Medetovi 1 in sicer manjši prostor za zobotehniko, večji pa za zobno ordinacijo.

Potreba za lastno zobno ambulanto je bila velika, saj je takrat znašala čakalna doba za zdravljenje zob v Kranju skoraj tri leta.

Delo v zobni ambulanti opravljata dve zobozdravstveni ekipi – ekipo sestavlja zobozdravnik, zobotehnik in asistentka. Čakalna doba se je od leta 1976 do danes skrajšala od skoraj treh let do enega leta in pol, v letošnjem letu. Da je še vedno tako dolga čakalna doba, je vzrok v premajhnih zmogljivostih zobotehniške, ki je v zelo utesnjenih prostorih, poleg tega pa se je v tem času pojavila potreba po še enem zobotehniku.

Zaposleni v zobni ambulanti pri delu prekorajujejo predpisane normative zdravstvene skupnosti, ne da bi bili zato posebej nagrajeni. V seznamu vpisanih pa so delavci, ki so že končali zdravljenje zob, ker se veliko delavcev odloči takoj po zdravljenju ponovno vpisati, tako, da število čakajočih (trenutno 1100) ne daje pravega stanja potreb za zdravljenje zob zaposlenih v DO SAVA.

Kadrovski sektor je v dogovoru z vodstvom tozda zobozdravstvo večkrat iskal rešitve za skrajšanje čakalne dobe, vendar mu do sedaj to ni uspelo. Rešitev se je ponudila v letošnjem letu, ko smo uspeli sprostiti en prostor, kjer bo nova zobotehniko in se bo

lahko zaposlil še en prepotrben zobotehnik. Do sedaj zaposlitev novega zobotehnika ni prišla v poštev, ker je sedanja zobotehnik premajhna, da bi v njej istočasno opravljala dela dva. Z adaptacijo in opremljanjem novih prostorov zobotehniške bomo pričeli takoj po 1. januarju 1981.

Predvidevam, da se bo s to rešitvijo in odstranitvijo ozkega grla, čakalna doba v prihodnje skrajšala, poleg tega pa bodo zaposleni v zobni ambulanti imeli veliko boljše delovne pogoje kot doslej.

Čakalno dobo bomo lahko skrajšali na minimum le, če bomo dokupili še en ordinacijski stol in uvedli vsaj še eno zobozdravstveno ekipo. O tem moramo razmišljati tudi zato, ker so sedanje zmogljivosti do kraja izkoriščene. Ker obstaja zobna ambulanta že štiri leta, lahko v kratkem pričakujemo večje okvare zaradi iztrošenosti. To pa nam bi zopet povečalo čakalno dobo. Zato pa moramo predvideti ustrezna sredstva.

Prehodna rešitev za povečanje sedanjih zmogljivosti pa bi bil najem še ene ekipe v obstoječem zdravstvenem domu v Stražišču, kar pomeni okoli 90.000 dinarjev stroškov po cenah iz letošnjega leta in jih moramo rezervirati dodatno iz sklada skupne porabe.

Iluzorno bi bilo pričakovati, da v bodoče ne bo nikakršne čakalne dobe, saj je potreba po zdravljenju zob večja, kot so možnosti našega zobozdravstva nasploh.

Mislím, da na koncu lahko napišem, da smo s kakovostjo zdravstvenih uslug v naši zobni ambulanti zadovoljni, da pa nas vse skupaj zelo moti le predolga čakalna doba, za katero pa je nakazana rešitev.

Tone Kapus

Tridesetletno delo gumenega traku

... Drage sodelavke in sodelavci, malo utrujeni ste verjetno že, od trideset in večletnega dela in bojev za boljši jutri vseh Savčanov, zato upam, da vam bo počitek v pokoju dobrodošel, obenem pa sem prepričan, da vam je žal, ker ne boste več tako, kot vsa leta doslej, z ramo ob rami s sodelavci bili bitko za napredek savskega kolektiva.

Za to vaše delo se vam danes, v imenu celega kolektiva Save najiskrenejše zahvaljujem ter vam zagotavljam, da bomo z vašim minulim delom dobro gospodarili ter si prizadevali za nadaljnji razvoj in utrditev Save. Želim in to želijo vsi Savčani, da bi tudi v pokoju pozorno spremljali naš nadaljnji razvoj in nas občasno tudi obiskali...

To je delček zahvale, ki jo je izrekel tovariš Janez Bohorič (če se da z besedami zahvaliti) našim zaslužnim sodelavcem, ki so leta pred nami in z nami gradili to kar imamo, in so se v letošnjem letu poslovili od našega delovnega vsakdana.

V četrtek, 20. novembra 1980, smo jim v hotelu Bor v Preddvoru posvetili nekaj pozornosti in jim zaželeli čim več sreče in zdravja v zaslužnem pokoju.

Ob tej priložnosti je vse povabljen pozdravil tudi direktor hotela Bor, jim predstavil Preddvor z okolico in njegove zgodovinske znamenitosti. V kulturnem programu je nastopil oktet Sava s slovenskimi narodnimi in domoljubnimi pesmimi. Za svoje dolgoletno delo so povabljeni dobili spominsko in praktično darilo kolektiva Sava.

Po večerji, ob kozarčku in ob poslušanju prijetnih melodij ansambla, nekateri so se celo zavrteli, smo prisluhnili njihovim spominom na delo, na prehojeno pot, ki je »tako hitro minila«, kot sami pravijo.

Prisedli smo k tovarišu, ki smo ga leta nazaj lahko srečevali po tovarniškem dvorišču in delavnicah, k ERVINU MESTINSKU.

»Hitro je minilo teh 33 let. Če se spomnim nazaj, se mi zdi, kot da bi pred nekaj leti začel delati v naši Savi. No, takrat 1947. leta, februarja, je bil to še Standard, pa vseeno. Zdi se mi, da v vseskozi poznam Savo in njene ljudi. V tistem času, v povojni izgradnji, so bile naloge delavcev v vseh tovarnah enotne: Obnova in izgradnja! Tudi moj prvi delovni dan je bil tak, to se dobro spominjam. Vem, da smo v tistem hladnem februarju prenašali in čistili gradbeni les, ki je bil

potreben za obnovitev podjetja. Mislil sem, da ne bom vzdržal in da bom odšel. Vendar ni bilo tako. Ostal sem. Kmalu po tem sem dobil delo pri stroju za izdelavo naravnega usnja. V tem obdobju sem bil tudi šestkratni udarnik. Kasneje sem bil v obratu Lužilnica izmenski delovodja. Leta 1969, ko smo se združili s Savo, sem se priključil k skupini zunanjih delavcev in bil zaposlen kot vođa skupina za higieno. Zadnje leto pa sem bil oskrbnik v Tovarni avtopnevmatike in Računskem centru.

Hitro se da po spominu prehoditi vsa ta leta. Vsa leta, v katerih je bilo mnogo delovnih dni, ki so med seboj podobni, vendar ima vsak dan od njih svojo vrednost in spomin. Vse to naenkrat pozabiti pa je težko. Tudi sedaj, ko sem doma, vsak dan vstanem zgodaj, kot takrat, ko sem moral še v službo. Vsak mesec, odkar sem v pokoju, pridem pogledat v tovarno, kaj je novega. In prišel bom še. Saj človek ne more in tudi ne sme pozabiti tovarišev, sodelavcev, svojega in skupnega dela.

Mislil, da smo v tem obdobju tridesetih let veliko naredili in ustvarili mladim dobre in boljše pogoje za delo kot smo jih imeli mi. Z mladimi sem vedno rad sodeloval in prepričan sem, da bodo znali ceniti našo delo.

»Delo, ja. Delati je treba, pa se vsaka težava premosti«, je povzela zadnje besede sogovornika tovarišica OLGA MURN, ki je tri desetletja preživela v proizvodnji ob ropotu stroja.

»Dvajset let sem imela, ko sem prišla v Savo. Doma, rojena sem na Bizeljskem, nas je bilo dvanajst otrok, bili smo vajeni dela. Zato sem vedela, da sem prišla delat. Ni mi bilo težko stati en »šiht« in tudi dva pri diagonalnem stroju za rezanje korda v Velopnevmatiki in navijati gumeni trak v ovojno blago. Vsi skupaj smo se zavedali, da smo po delu tudi plačani. V tistih letih po vojni smo še z večjo vnemo delali. Nemalokrat je bilo treba delati tudi nadure, tudi ob nedeljah, pa smo jih. Vseeno nismo bili utrujeni. Bili smo složni. Kadar smo dobili k stroju kakšnega, ki mu delo ni preveč dišalo, smo ga že znali »razmigati«. Čeprav je moral en delavec na izmeno preložiti preko dva tisoč kilogramov navitega korda, smo večkrat po delu še malo »polumpali«.

Mislil, da je treba najprej delati, potem se šele zabavati. Če pridno delaš, se lahko z vsakim pogovoriš brez dlake na jeziku. S sodelavci sem se najbrž zaradi tega vedno zelo dobro razumela. Pa tudi pridno sem delala. No, saj sem lahko, ker sem bila vseskozi zdrava. Le zadnji dve leti sem bila, zaradi bolečin v rokah premeščena k izdelavi velozračnic, vendar je bilo tudi tam treba »migati«.

Sedaj pa je tega konec in pokoj se mi prileže. Sem pa še zmeraj pri moči in bi lahko še delala, če bi bilo treba. Toda zakaj? Če sem pokojnino zaslužila, jo bom tudi uživala. Letos sem dobila tudi novo stanovanje, tako da je moje življenje sedaj precej drugačno. Zjutraj lahko malo dlje poležim, pospravim po stanovanju, skuham... kam grem, torej počnem, kar se mi zljubi. Ni mi treba več misliti na delo, na tovarno. To, kar sem delala vseh trideset let, naj počno sedaj drugi, mlajši. K skupnemu delu mora vsakdo prispevati svoj delež. Takrat, ko si počitek zasluži, pa naj ga uživa. Tega bi se morali vsi zavedati — »ne samo mladi.«

Taka ali podobna so bila delovna leta naših sodelavcev, ki so vsak zase, vendar skupno, poganjali »gumarsko srce«.

P. S.

Na koncu so nam naložili prijetno nalogo, da se v imenu vseh povabljenih zahvalimo celotnemu kolektivu Save za darila in prijetno pripravljeno prijateljsko srečanje.

Na obisk bodo pa tudi še prišli!

Rudi Zevnik

PNEVMATSKA VZMET

Prvi »teoretični« začetki razvoja pnevmatskih vzmeti v Savi segajo že v leto 1976. Takrat je prišlo do pobude in kratke analize o možnosti proizvodnje tega proizvoda v Savi Kranj. Sledila je še marketing-analiza v letu 1977, ki je pokazala interesantnost proizvoda — oziroma grupe proizvodov pnevmatskih vzmeti za Savo. K resnejši pripravi vseh orodij in naprav smo pristopili v letu 1978 in koncem leta 1979 že proizvedli prve komade poizkusnih vzmeti.

Pnevmatska vzmet je izdelek, ki se v Jugoslaviji šele uveljavlja in še ni proizvajalca. Zaradi izrazitih tehničnih prednosti so se pnevmatske vzmeti začele uveljavljati namesto klasičnih jeklenih vzmetnih naprav ali kot njihovo dopolnilo, predvsem na področju z visokimi zahtevami glede vzmetenja oziroma amortiziranja težnostnih impulzov.

Praktična področja uporabe pnevmatskih vzmeti so zelo različna. Sami pa smo se pri razvoju omejili na cilindrično pnevmatsko vzmet za vzmetenje avtobusov, ker so zanje posebno visoke zahteve po udobnosti. Pnevmatsko vzmet je možno vgraditi tudi v kamione, tirna vozila in celo osebna vozila. V vozilo je vgrajena preko kovinskega dela, na katerega se montira vzmet in ga pri nas že izdeluje Agis Ptuj.

Sam razvoj je temeljil na raziskavi uporabnosti izdelka in njegovih zahtev, na pripravi vseh ustreznih orodij in naprav ter na razvoju preizkusnih naprav.

Pnevmatska vzmet je zahteven izdelek, zato smo se zavedali, da mora njegov razvoj temeljiti na ovrednotenih rezultatih. Pomembno pri razvoju je bilo tudi spoznanje lastnosti izdelkov, ki so na svetovnem trgu že nekaj let v prodaji. Naj le mimogrede omenim, da ima tovarna Continental v svojem proizvodnem programu čez deset tipov vzmeti, prav tako tudi Taurus. Osnovne karakteristike pnevmatske vzmeti so naslednje:

- vzmetne karakteristike in lastna frekvenca,
- vzmetne karakteristike pri izobarnih razmerah,
- statične (izotermne) in dinamične (adiabatne) vzmetne karakteristike,
- konstante pri lastni frekvenci,
- spremenljivost aktivne vzmetne površine v odvisnosti od tlaka;

Na podlagi teh zahtev ter zahtev po odpornosti uporabljenih materialov proti oljem, ozonu in temperaturnim spremembam smo se lotili razvoja zmesi, konstrukcije orodij in izbire ustrezne nosilne armature.

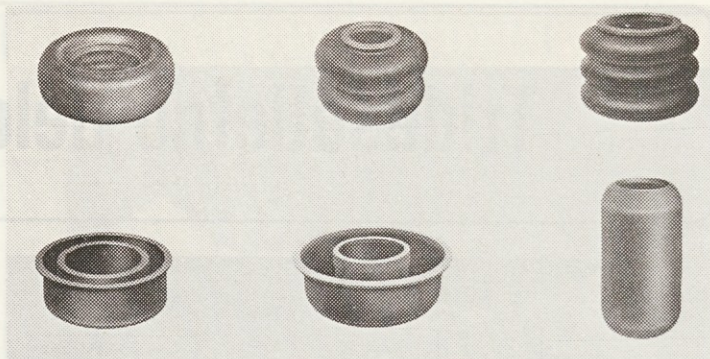
Pnevmatska vzmet ima v grobem naslednjo sestavo:

žično jedro, polnila, ob nogi, tekstilno armaturo ter notranjo in zunanjo oblogo.

V laboratoriju smo razvili ustrezne zmesi za oblogo in gumiranje in jih tudi stestirali, saj smo se z aparati, ki jih imamo v laboratoriju na razpolago za dinamična testiranja (De Mattia, strigomig, Fatigue) lahko približali pogojem, ki nastopajo v vzmeti med praktično uporabo.

Težja pa je bila potem sama izvedba poizkusov v proizvodnji, saj zaradi obremenjenosti ključnih strojev v Velpu pnevmatik čakamo na praktično izvedbo poizkusa tudi do mesec dni, s tem da niti slučajno ni sinhronizirana priprava surovcov in nadaljnje predelave. Vendar pa je to verjetno »vsestranski« problem, saj za stvari, ki niso utečene, izgleda kot da jih tehnologiji želimo »za svoje veselje« uvesti v proizvodnjo. Posebne težave nastajajo še zlasti, če gre za pripravo polizdelkov na različnih lokacijah kot je primer pri pnevmatski vzmeti, zato smo se za osnovna testiranja celo odločili, da uporabimo čimveč materialov, ki so že v redni proizvodnji.

Kljub vsem težavam pa nam je le uspelo izdelati nekaj vzmeti in jih stestirati na Preizkusni postaji na spremenljivost aktivne vzmetne

Vrste pnevmatskih vzmeti

površine v odvisnosti od tlaka in maksimalnega tlaka.

Ostala preizkušnja pa pri nas zaenkrat niso možna, zato smo se dogovorili z Viatorjem, da nekaj vzmeti vgradi v avtobuse in da skupno spremljamo praktično preizkušanje.

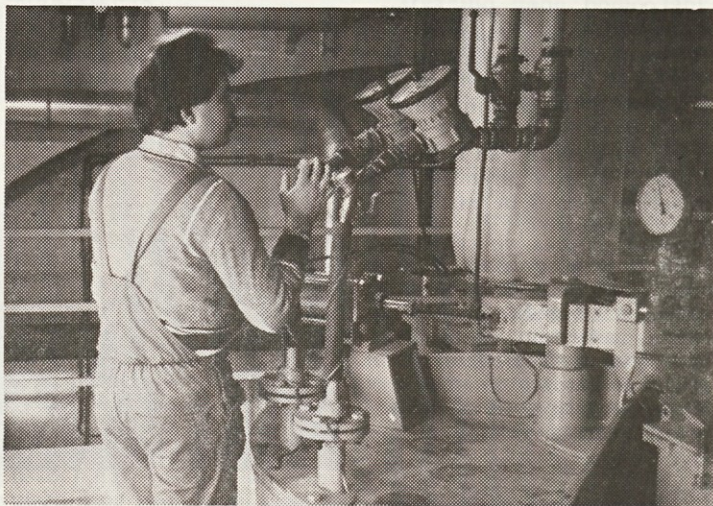
Naj še navedem, da je v času, ko je bila izdelana Marketing analiza, predstav-

ljalo razmerje med možno prodajno ceno in lastno ceno 5:1, kar kaže na izredno interesantnost proizvoda. Zavedati se moramo, da je v vzmet vgrajeno sorazmerno malo materiala in veliko znanja, ki pa ga svet zna prodajati in so zato prodajne cene uvoženih pnevmatskih vzmeti zelo visoke. ORT VLP

Obiskali smo oddelek lepil

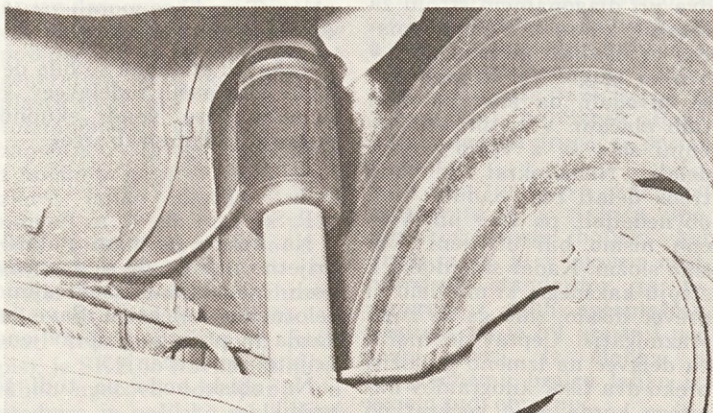
Ko nakupujete po trgovinah razno razne artikole za vsakdanjo rabo, morate kdaj pa kdaj kupiti tudi lepilo, ki ga uporabljate doma, nekateri več, drugi manj. Rekli boste, srečo ima kdor ga lahko kupi. Res je, prav v tem času raznih pomanjkanj, je tudi majhna tuba lepila (kaj šele večja količina) redkost v naših trgovinah.

Prav zato smo se spomnili, da imamo tudi pri nas v Savi, v tozdu Tehnični in kemični izdelki, oddelek, ki izdeluje lepila. Obiskali smo jih z namenom, da jih povprašamo, kako to, da je naš Savanol taka redkost v trgovinah? Ali mogoče ne delajo dovolj, ne izpolnjujejo plana? Ali nimajo surovin? Mogoče nimajo dovolj strojnih zmogljivosti? Ali pa jih tarejo kakšni drugačni problemi?

Povedali so, da imajo težave, kje pa jih nimajo, vendar tistega prvega pa ne poznajo, da ne bi delali in da bi bili pod planom. Kje pa, plan proizvodnje lepil je bil za okoli 10 odstotkov večji od plana 1979, oni pa so to število letos še presegli. Lepilo pa se v široki potrošnji težko dobi zato, ker imajo stalne odjemalce, čevlarske, lesne in tudi gradbene industrije iz vse Jugoslavije, ki pokupijo lepilo v velikih količinah in še več bi ga, samo če bi ga mogli v »Lepilih« dovolj narediti.

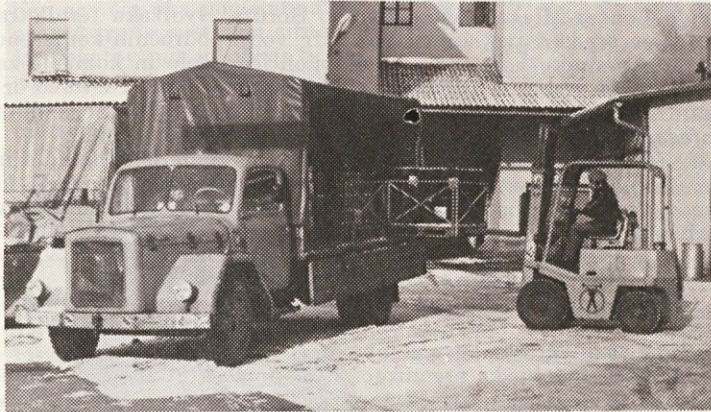
V oddelku za izdelavo lepil, gumenotehničnih izdelkov in kemičnih izdelkov, kot se oddelek uradno imenuje, ne izdelujejo samo lepila za prodajo, marveč tudi lepila za interno-tovarniško uporabo in raztopine za izdelavo premazovanja tkanin (premazovalnica). Za izdelavo vseh teh izdelkov, imajo na razpolago tri večje mešalnike. Najnovejši mešalnik, o katerem smo v našem glasilu že pisali, je pričel obratovati po kolektivnem dopustu.

— Vgrajena pnevmatska vzmet

Ostala dva mešalnika sta manjša in starejše izvedbe. Zmogljivost starega mešalnika je od 600 do 700 kilogramov in se ena sarža v njem meša okoli sedem ur, novega pa 2400 in je čas za izdelavo bistveno krajši, to je od 4 do 5 ur. S spremenjeno tehnologijo, ki jo uporabljajo na tem mešalniku, odpade več operacij priprave surovin za mešanje lepil: mešanje zmesi za lepila, vlečenje zmesi in granuliranje le-teh. Ta mešalnik je prirejen tako, da ga polnijo direktno z že granuliranim kavčukom in vanj dodajajo po posebnih dovodih topilo in ostale dodatke. S tem se bistveno izboljšajo tudi delovni pogoji. Ker odpade namakanje, je veliko manjša izhlapevanje topila, onesnaževanje delovnega okolja (spolzka in umazana tla), manjša pa je tudi nevarnost požara. To je torej svetla stran njihove proizvodnje. Lepila za interno uporabo iz naravnega kavčuka in raztopine pa izdelujejo v tistih dveh starejših mešalnikih. Tu je stvar precej drugačna. Mešanje poteka še po starem načinu. Zato je koncentracija hlapov v zraku 3 do 8 krat prevelika, nastopajo tudi ostale nevarnosti, ki smo jih že omenili. Še en izdelek je za oddelek lepil pomemben. To je izdelava poliuretanskih lepil. Mešajo jih s stenski mešalniki manjših zmogljivosti in je dnevna proizvodnja komaj tolikšna, kot je v novem mešalniku z eno saržo. Poliuretanska lepila in lepila izdelana v novem mešalniku (neoprenska lepila) so vsa namenjena za prodajo. V začetku smo napisali, da bi lepila prodali še več, če bi ga lahko izdelali. Menda so z naročili obremenjeni že za tri mesečno proizvodnjo vnaprej.

Ena največjih težav je embalaža. Pločevino za izdelavo pločevink je na trgu težko dobiti. Rešitve iščemo tako, da nam odjemalci embalažo vračajo, v zadnjem času pa polnimo lepilo tudi v plastična vedra. Seveda pa ne smemo pozabiti na surovine, ki so tesno povezane z devizami. Le majhen del surovin — bencin je mogoče najti na domačem tržišču. Zato tudi devize iščemo skupno z odjemalci. Pri nakupu lepila nam stranke dajejo določen odstotek deviznih sredstev na ceno izdelka, oziroma njihovo vrednost vrednotijo z dinarji, ali pa nam nabavijo surovine za izdelavo lepila. Z devizami bi bilo veliko lažje, če bi se s prodajo preusmerili v izvoz. Ta pa je trenutno zanemarljivo majhen. Ne mislimo s tem reči, da so naša lepila slabe kakovosti. Če bi bilo tako, bi naši odjemalci kupovali na tujem tržišču, torej po naših lepilih ne bi bilo takšnega povpraševanja.

Kako pa v naslednjih letih?

»Za leto 1981 planiramo povečanje proizvodnje za 30 odstotkov, seveda pa je to možno uresničiti samo s stalnim dotokom surovin in z nemotenim delovanjem vseh razpoložljivih strojnih kapacitet. Povečanje le-teh ni predvideno, kajti v prostorih in pogojih v kakršnih delamo, je to nemogoče. Stavba, v kateri so postavljeni naši mešalniki, ni primerna za kakršnokoli posodabljanje, zato je v programu za srednjeročno obdobje planirana tudi postavitev nove dvorane, za izdelavo naših izdelkov. S tem bi se bistveno izboljšali delovni pogoji. Delavnice bi bile lahko smotno razdeljene. (Sedanje delavnice v obratu IV. so bolj podobne dvoriščnim garažam, kot pa proizvodnim oddelkom op.)

Skladišni prostori bi bili pri roki: surovine ne bi bile razmetane po dvorišču, izdelki pa tudi ne bi več čakali po cel dan na dvorišču, da jih odpeljejo v obrat II. Koliko bi se izboljšali delovni pogoji, pa si niti sami ne moremo predstavljati. Tu namreč delamo v zelo slabih pogojih, če izzamemo delo pri novem mešalniku. V novih prostorih bi bila koncentracija topil v zraku veliko manjša, odpravljen bi bil preprih, delo bi bilo bolj čisto in bistveno bi se znižala nevarnost požarov,« nam je povedal Matija Gerbajs, vodja oddelka.

Želje delavcev pri izdelavi lepil niso prezahtevne, saj bi radi samo osnovne pogoje za delo. Prepričani smo, da bi se z njimi strinjal vsakdo, samo, da jih enkrat obiše in si ogleda njihovo proizvodnjo. Lahko pridete tudi v zimskem času, malo vam bo hladno, vendar ... boste dobili nekaj lepila — prišlo se vam bo na čevlje.

Rudi Zevnik

SAVA TRDNO NA NAŠEM TRŽIŠČU

V naše glasilo žal premalokrat zaidejo poljudnejše informacije o tem kaj menijo potrošniki o naših izdelkih — čeprav več ali manj vemo, da prodamo vse. Toda, zato, da prodamo vse, mora brezhibno delovati precej zapleten mehanizem, organizacija. En del te dejavnosti je tudi strokovno svetovanje (strokovni svetovalci), ki je organizirana v prodaji Tovarne avtopnevmatike.

Vodja svetovalne dejavnosti je Tone Štirn, ki s svojimi sodelavci redno pripravlja poročila »s terena« o tem, kaj menijo o avtomobilskih plaščih SAVA potrošniki (šoferji, prevozniki podjetja, vulkanizerji idr.). Poleg teh mnenj so v poročilih tudi informacije o tem kolikšno je povpraševanje po naših avtomobilskih plaščih, kakšne napake se na njih pojavljajo, kaj potrošniki predlagajo itd.

Delavci strokovno svetovalne dejavnosti so v obdobju junij september'80 obiskali 450 prevoznih podjetij, prometnih in trgovskih organizacij, vulkanizersko-protektorskih obratov in delavnic. Namen neposrednih stikov je ugotavljanje mnenj in odnosa do naših izdelkov. Ta mnenja pa so pomemben del pri načrtovanju prodaje, pri ukrepih za čimboljšo prodajo, pri prilagajanju proizvodnje tržnim razmeram in tako naprej. No, namen neposrednih stikov je tudi svetovalna dejavnost: kako uporabljati naše izdelke, da bodo kar najbolje služili svojemu namenu.

Ker so poročila za omenjeno obdobje razmeroma obsežna iz njih povzemam le nekaj pomembnejših ugotovitev:

- od napak, ki jih je razmeroma malo, potrošniki v glavnem navajajo separacije (odstop) protektorja od karkase;
- zanimiv je tudi podatek, da se vse več porabnikov odloča — po izbiri plaščev — za protektiranje — v Sloveniji tudi do 80 odstotkov.

Pa še nekaj mnenj naših svetovalcev »s terena«:

Splošna zapažanja:

Ing. Trajkovski (Makedonija — Kosmet)

Vse bolj se opaža pomanjkanje avtoplaščev na področju Makedonije. Smatra, da bi »Sava« tudi za to področje morala odvajati določene količine in s tem preprečevati (nezaslužen) vstop konkurenčnih firm. Naš pristop do uporabnikov je ocenjen zelo pozitivno. Smatra nadalje, da vsaj največjih porabnikov ne bi smeli pustiti brez naših avtoplaščev. Nekatera podjetja so se zanimala za merilne naprave tov. Trajkovskega. S kilometražo naših D tovornih avtoplaščev niso povsod zadovoljni. Veliko je povpraševanje po poltovorni R pnevmatiki.

Jakšič Dane (Bosna, Črna gora)

Pripombe, da avtoplašči iz prve montaže (tovorni) ne dosega kilometraže avtoplaščev za zamenjavo.

Na področju Bosne se ne nekaterih mestih ponovno pojavlja zatrgovanje elementov protektorja. Potreben bo natančnejši ogled.

Močnik Jože (Slovenija, Istra)

Avtoplašče tudi na našem trgu ni dovolj. Stranke so s kvaliteto zelo zadovoljne. Čuti se pomanjkanje avtozračnic in ščitnikov. Stranke računajo na uvoz. S prodajo se na našem področju pojavlja tudi Borovo. Uporabniki so R pnevmatiko osvojili. Občutek, da se D tovorni avtoplašči obrabljajo hitreje oziroma prehitro se s tem še povečuje. Dodatno se uvaja evidenca o uporabi avtoplaščev.

Lerota Krešo (Hrvatska)

Pomanjkanje avtoplaščev in zračnic. »Avtoprevoz« Banja Luka je pred nekaj leti testiral naše tovorne R avtoplašče. Sedaj se priporočajo za preizkus avtoplaščev z »Hurostsel« desenom. Na tržišču se vse bolj pojavljajo avtoplašči drugih podjetij. Po dobrih izkušnjah s tovorno R pnevmatiko obstaja interes za R poltovorno 6.50 R 16.

Ing. Benovič Milan (Srbija)

Tudi na področju Srbije je možno prodati znatno večje količine predvsem tovorne in poltovorne R pnevmatike. Pri prodaji potniške pnevmatike se uspešno uveljavljata dve drugi firmi.

MLADI MORAJO NASE PREVZETI BREME, KI GA ZMOREJO

Volilno programska konferenca občinske konference ZSMS Kranj

V četrtek, 27. novembra 1980, so se na redni letni konferenci zbrali delegati ter predstavniki številnih družbenih organizacij in društev. Od stodevetinsedemdesetih vabljenih se je konference udeležilo stodevtrintrideset predstavnikov iz vseh sredin kjer mladi živijo in delajo. Konference so se udeležili tudi vidni družbenopolitični delavci naše občine in predstavnik Republiške konference ZSMS, tov. Andrej Brvar.

Tov. Jure Tomašič nas je seznanil z delom mladih v izteku prvega dvoletnega mandata organov in organizacij ZSMS po X. kongresu ZSMS. Ugotoviti je torej treba, je dejal, v kolikšni meri smo uspeli uresničiti naloge, ki jih vsebujejo dokumenti, sprejeti na kongresih Zveze komunistov, Zveze sindikatov in ZSM. Edino tako si bomo lahko ustvarili temelje, na katerih bodo temeljile naše nadaljnje usmeritve, realno načrtovane z vseh področij, od kadrovskega, organizacijskega, akcijskega pa do usmeritev na področju idejnopolitične krepitve naše organizacije v sistemu samoupravnih socialistične demokracije.

Tak pristop narekujejo tudi sklepi desete seje centralnega komiteja Zveze komunistov Jugoslavije, ki je bila posvečena mladi generaciji v boju za nadaljnji razvoj socialističnih samoupravnih odnosov in nalogam Zveze komunistov pri tem. V sodelovanju z občinskim komitejem Zveze komunistov Kranj smo se odločili, da v oceni o **POLOŽAJU MLADIH IN URESNIČEVANJU VLOGE ZVEZE SOCIALISTIČNE MLADINE V NAŠI OBČINI TER STALIŠČ IN USMERITVAH ZA NADALJNJE DELO ORGANOV IN ORGANIZACIJ ZSMS V NAŠI OBČINI** predvsem izpostavimo težave in pomanjkljivosti, s katerimi se pri svojem delu in življenju srečuje mlada generacija in organizacija ZSM v naši občini ter vzroke, ki pogojujejo takemu stanju.

Naše aktivno delo moramo usmeriti predvsem v idejnopolitično usposabljanje našega članstva, saj s trenutnim stanjem nikakor ne moremo biti zadovoljni. V okviru občinske konference ZSMS smo v letošnjem letu izvedli mladinsko politično šolo, izdelali dober program usposabljanja toda še vedno nismo izkoristili vseh možnosti izobraževanja, ki mora poseči predvsem v osnovne sredine, kjer bi mladi na študijskih sejah pripravljali različne zanimive teme. Drugo izredno pomembno področje našega delovanja bomo morali usmeriti v kvalitetnejše informiranje, saj s trenutnim stanjem še zdaleč ne smemo biti zadovoljni, kljub temu, da center za obveščanje in propagando pri občinski konferenci izdaja glasilo »NAPREJ«, ki je dostikrat neaktualno, saj ne prinaša kakovostnih informacij za delo mladih.

Vse svoje sile pa bomo morali napeti pri nadaljnjem uveljavljanju mladih v delegatskem sistemu, saj je trenutno stanje precej problematično. Zavedati se moramo, da ravno odtujenost delegatov od osnovnih sredin zavira uspešno dogovarjanje. Iz omenjenega se da sklepati, da ocena skorajda ne vsebuje poročila o pomembnih premikih in rezultatih dela organizacije ZSMS v naši občini. Ne vsebuje torej vrste uspešno začelih ter vodenih akcij, ki so dale pomemben prispevek pri oblikovanju socialistične zavesti mladih. Te akcije in doseženi rezultati je dejal

tovariš Tomašič, pa so razvidne iz letnih poročil o delu organov občinske konference ZSMS Kranj.

»Iz razprave o oceni delovanja mladih je bilo moč razbrati, da je ocena prikazana zelo kritično in realno, saj ste izpostavili uspešno izpeljane naloge, pa tudi tiste, ki vam jih ni uspelo realizirati,« je dejal član predsedstva RK ZSMS, tov. Andrej Brvar. Med drugim so razpravljalci opozorili na problematiko v klubih OZN, o večji vlogi mladinskega prostovoljnega dela še posebno v okviru lokalnih mladinskih delovnih akcij. O uspehih mladih v Iskrini temeljni organizaciji TEA pa je spregovoril predsednik koordinacijskega sveta mladih, tovariš Borut Dvoršak.

Po plodni razpravi o delu mladih je bilo razrešeno »staro« občinsko mladinsko vodstvo. Novi predsednik je postala tovarišica Nada Bogataj-Kržan, ponovno je bil za podpredsednika izvoljen tovariš Aljoša Drobnič, naloge sekretarja pa so zaupane tovarišu Francu Kozini. Predsedstvo občinske konference ZSMS se bo v novem mandatnem obdobju sestajalo v nekoliko drugačnem sestavu kakor dosedaj. Poleg članov: Miloša Čabarkapa, Vide Lončar-Mlakar, Mete Berčič, Boruta Dvoršaka ter Petra Logarja predsedstvo sestavljajo tudi: vodji področnih konferenc ter predsednika komisije za idejnopolitično delo in komisije za ljudsko obrambo in družbeno samozaščito. V skladu z novo organiziranostjo in delom občinske konference ZSMS je član predsedstva tudi vodja centra za obveščanje in propagando.

Ob zaključku mandatnega obdobja je konferenca mladih iz krajevnih skupnosti razglasila tudi pet osnovnih organizacij, ki so v preteklem mandatnem obdobju na področju mladinskega gibanja napravile pomemben korak. To so: OO ZSMS Velopnevmatika (Sava Kranj), TEA (Iskra), Olševke-Hotemaže, Vodovodni stolp ter osnovna organizacija ZSMS Bela.

Naj zapis z volilno programske konference strnem z mislimi tovariša Staneta Dolanca, ki je mladim na mladinski poletni politični šoli oktobra letos dejal:

»Naša mladinska organizacija vse prevečkrat živi le v konferencah in ne zaživi povsod tam, kjer mladi živijo in delajo. V vsaki občini bi bilo potrebno večkrat pogledati realno stanje povezanosti z bazo kajti če bomo vtikali glavo v pesek, ne moremo priti do zaključkov, ki so za mlade življenjskega pomena.«

Franci Dolhar

Srečen človek, ki uskladi svoje želje s svojimi možnostmi

Leto, ki smo mu pred tristošestdesetimi dnevi nazdravljali, vanj upali in od njega pričakovali mogoče in tudi nemogoče — se izteka. Pravkar postaja staro leto, mi pa že hitimo novemu nasproti. Z novimi željami, z novimi upanji, nekje globoko v sebi skritimi, kakor da novo leto samo po sebi in samo v sebi nosi — kakor za koga — dobro ali zlo.

V številnih pogovorih, ki so tukaj zapisani ali pa so ostali zgolj pogovori med znanci, prijatelji in sodelavci so mi brez pridržka, kot eden dejali, da je bil za nas v letu 1980 najbolj boleč dogodek smrt predsednika Tita. Šele nato svoja osebna doživetja, uspehe, težave, radosti in razočaranja.

Kaj vam je prineslo pravkar iztekajoče leto, kaj se vam je uresničilo od tistega, kar ste si lani v tem času želeli? Kaj pričakujete od leta, ki bo, več ali manj bučno pravkar odprlo nov, nepopisan list?

Na ta vprašanja je odgovorilo nekaj sodelavcev, ljudi, ki so kakor vi in jaz — pa vendar vsak s svojim upanjem, s svojimi željami ali pa s strahom.

BOŽENA PETERNEL

To je ...?

»V zasebnem življenju so se mi izpolnile vse želje. Gotovo tudi zato, ker so bile želje in načrti le taki in tolikšni, kot smo računali, da jih bomo zmogli.«

»To je delo pri dograditvi hiše in zdravi smo bili kot smo si ob koncu lanskega leta želeli drug drugemu. Marsičemu smo se morali tudi odpovedati, morali smo dobro gospodariti in — šlo je.«

Kaj pa v službi? Je bilo tudi tu leto 1980 uspešno?

»Ne, na tem področju pa ni bilo tako dobro. Predvsem gre za dvoje stvari, ki so se — morda ne samo name — negativno odražale na počutje pri delu.

Najprej je — na splošno — položaj ekonomske propagande, ki je v zaostrenih pogojih gospodarjenja v slabšem položaju in se zato nismo lotevali akcij, ki bi se jih sicer. Potem pa sem prizadeta zaradi neustrezno ovrednotenih nalog, ki jih opravljam. Menim, da je šestnajstletno delo v Savi, delovne izkušnje, odnos in kvaliteta dela kriteriji po katerih bi morale biti moje naloge ocenjene.«

Sé ti zde še kakšni dogodki pomembni pa so se zgodili v letu 1980?

»No, prav gotovo je za slehernega človeka pomembna ne preveč trdna svetovna situacija, negotov mir in dokaj težke gospodarske razmere. Prepričana sem, da bi se ljudje raje marsičemu odrekli, da bi le živeli in delali v miru.«

Kaj pa si obetaš od leta, ki prihaja?

»Delo pri hiši je že v fazi, ko kaže, da se bomo prihodnje leto preselili. To bo nedvomno dogodek, saj je bil doslej praktično ves prosti čas in ves denar namenjen le temu cilju. Sicer pa želim, da bi bili zdravi...«

Tistim, ki jih imaš rada želiš...?

»Predvsem zdravja in razumevanja.«

BRUNA KIKELJ

»Edina želja, ki me je lani ob tem času prevečala in za katero sem neizmerno želela, da se izpolni — se je izpolnila: najmlajši otrok (sedaj je star tri leta, op. p.) je bil na srcu bolan, letos operiran in zdrav je se mu je zelo izboljšalo. Kaj si mati lahko bolj želi? In česa je lahko bolj vesela? Sicer ga čaka še ena operacija v naslednjem letu in spet so moje želje pri njem.«

Ob temle odgovoru mi je skoraj nerodno postavljati še druga vprašanja, ker se mi zdi, da je pravzaprav vse ostalo nič v primerjavi z zdravjem oz. boleznijo, z upanjem in bojaznijo matere in otroka. Pa vendarle, dostikrat tudi počutje pri delu in med sodelavci lahko usaj nekaj pripomore, da človek laže prenaša in prenese breme?

»Moram reči, da sem z delom zadovoljna — čeprav zaslužek ni zadovoljiv; s sodelavci pa se dobro razumemo.

No, med dogodke, ki so mi pomembni v letu 1980 je tudi nepričakovana smrt matere, na katero sem bila zelo navezana.«

Vas je kar sedem v družini in mati — žena je praviloma tista, ki mora skrbeti, da vse teče. Kako zmorete?

»Treba je veliko potrpljenja, potreben je tudi red in disciplina, povedati pa moram, da mi doma kar pomagajo. In gre.«

Vašo največjo željo v letu 1981 ste že povedala. Kaj si tudi želite v prihodnjem letu?

»Mislim, da je to želja mnogih: da bi bili zaslužki večji saj so cene strašno porasle. In za tolikšno družino kot je naša ni prav nič preprosto shajati — četudi živimo skromno. Zato tudi nimam ne vem kako velikih želja. Če bo tudi naslednja operacija povsem uspešna, če bo otrok zdrav in mi tudi — potem bo za nas leto 1981 prav gotovo srečno.«

FRANC ČERNE

»Ne morem reči, da sem imel lani ob tem času kakšne posebne želje, gotovo pa je bilo več drobnih, skromnih želja in zdi se mi, da so se izpolnile. Mislim pa, da je ljudem skupna želja biti zdrav in če je tako, je vse ostalo manj pomembno.«

Več ali manj je znano, da si precej športno usmerjen: pri strelcih si med najboljšimi v Kranju, sodeluješ v kegljaškem klubu in planinariš. Kaj ti je v tem delu življenja prineslo leto 1980?

»Planinaril sem letos manj, ker vreme ni bilo najbolj pri-

merno. Sodeloval pa sem na številnih strelskih in kegljaških tekmovanjih — bodisi v okviru Save ali pa občine.«

Kako pa se ti je sicer iztekalo leto vtisnilo v spomin?

»No, prav gotovo se je v tem letu zgodilo marsikaj, kar pa je prizadelo — tako ali drugače — mene prav tako kakor druge ljudi. Gotovo tudi prihodnje leto ne bo bistveno drugačno in prav je, če na to računamo in smo pripravljeni.«

Pa pri delu?

»Mislim, da smo delali v glavnem tako kot smo načrtovali. Nekaj sprememb je nastalo pač zaradi spremenjenih pogojev gospodarjenja, sicer pa je delo teklo po dokaj ustaljenem redu.«

Kaj pa v zasebnem življenju pričakuješ od leta 1981?

»Kakšnih pomembnejših stvari niti ne planiram niti ne pričakujem. Na športno-rekreativnem področju se bom pač vključeval povsod kjer bom lahko prispeval svoje, kjer bo priložnost in potreba. To je del mojega življenja, koristnega in zdravega.«

TODOR KRGVIČ

»Nič posebnega si nisem želel in pričakoval v tem letu. Želje kot želje večine: zdravje, mir, delo. Sicer pa sem skromen človek. Zaenkrat sem tudi z delom zadovoljen, čeprav le-to zahteva natančnost in odgovornost. Saj več, vratar-

sko delo je tudi delo z ljudmi, je tudi varovanje imovine in podobno.«

Kaj si želiš v prihodnjem letu?

»Predvsem želim, da bi bilo zdravje in razumevanje v družini vsaj tako kot je sedaj. Kot dolgoletni savčan pa seveda želim, da bi bilo poslovanje Save tudi v prihodnje uspešno, oziroma da bi skupaj sprejete načrte bolje uresničili kakor letos. Dvajset let sem v Savi in ni mi vseeno, ko vidim, da se ponekod ne dela tako kot bi se lahko in moralo.«

Ti si prišel k nam iz Črne gore. Si se v celoti uživel v to okolje?

»Popolnoma. Oženil sem se tu, nastala je družina in počutim se tu doma.

Ko sva s prijateljem prišla leta 1963 v Slovenijo je on kmalu obupal in se vrnil domov. Jaz pa sem ostal in v začetku je res bilo malo težje, ko pa sem prebrodil prve težave je življenje steklo po novem. Mislim, da bi v rodnem kraju zdaj pravzaprav težko živel. Tukaj imam veliko prijateljev in, če hočeš vseh jugoslovanskih narodnosti. Domov hodim le na počitnice in to mi je kar dovolj.«

PEPCA HAJDINJAK

»V službi so bile precejšnje spremembe. Sprva smo se bali da bo slabše — pa se je pokazalo, da so bile te spremembe za nas »na boljše«. S tem ni rečeno, da se marsikaj ne bi dalo še izboljšati.

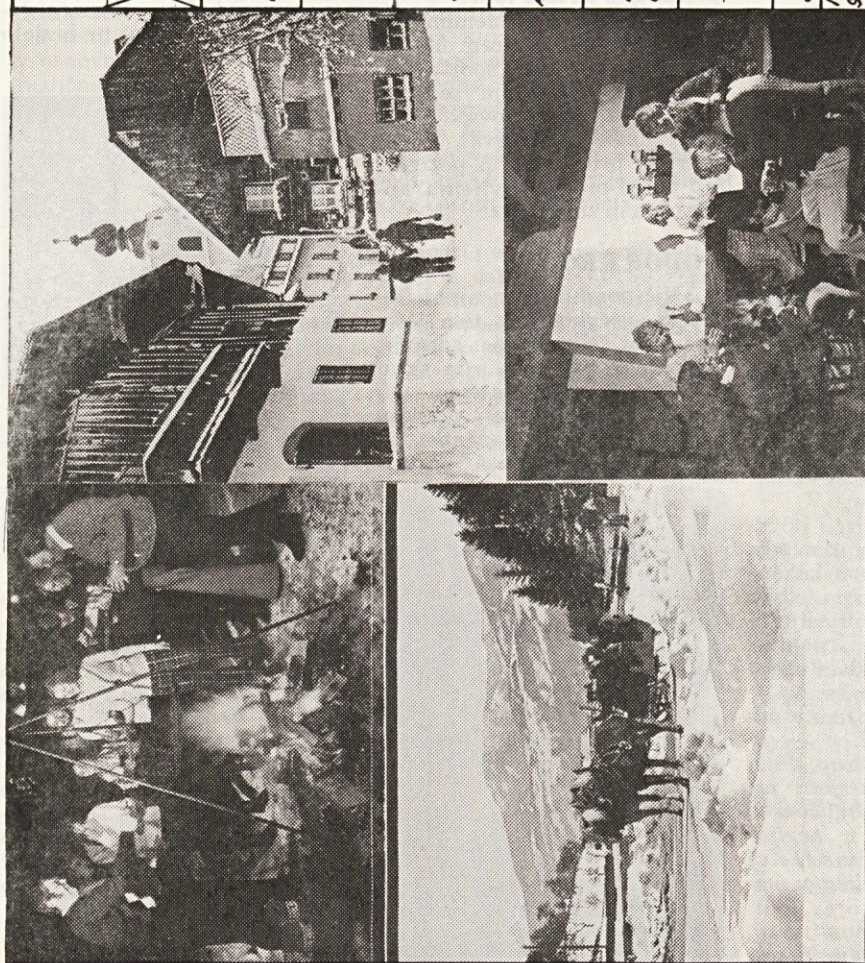

V zasebnem življenju sem povsem zadovoljna. V glavnem smo zdravi, otroci so pridni. Kar pa se tiče želje moram reči, da jih je bilo in v glavnem so se tudi izpolnile.«

Kateri dogodek se vam je zdel letos pomembnejši?

»Morda za koga to ne bi bilo pomembno, meni pa se je zdelo: prijeten dopust. Letos smo se podali na dopust bolj daleč kot navadno in res nam je bilo všeč.«

nadaljevanje na 23. str.

[illegible]

Ponovno o samoupravnih delavski kontroli

Zakon o združenem delu nas obvezuje in hkrati daje pravice z naslednjim določilom:

Za uresničevanje in varstvo svojih samoupravnih pravic so delavci v organizacijah združenega dela upravičeni in dolžni uresničevati samoupravno delavsko kontrolo neposredno, po organih upravljanja in po posebnem organu samoupravne delavske kontrole. Zakon ne postavlja zahteve, da so delavci dolžni s splošnim aktom določiti, kakšna kontrola se izvaja neposredno in kakšna po organih upravljanja in vsaj zaenkrat ni postavljenih takšnih zahtev. Verjetno bi bila takšna stališča napačna, pri čemer izhajamo iz pravice vsakega delavca in ne le članov organa, da jim je omogočen samoupravni nadzor.

Za temeljne organizacije in delovno skupnost naše delovne organizacije bomo verjetno enotni z ugotovitvijo, da samoupravno delavsko kontrolo izvajajo delavci sami neposredno več kot jo izvajajo posebni organi samoupravne delavske kontrole. Kljub ostalim dvem oblikam samoupravne delavske kontrole (po organih upravljanja in po posebnem organu) je neposredna kontrola tista, ki pomeni osnovo celotnega sistema. Osnovni pogoj za izvajanje dobrega samoupravnega nadzora je dobra obveščenost o poslovanju, o rezultatih dela, o predlogih delitve ustvarjenega dohodka na vse »porabnike« sredstev, o predlogih splošnih aktov in izvrševanju odločitev. Ne bomo trdili, da je kvaliteta informacij pri nas že povsem do delana, lahko pa ugotovimo, da je v splošnih aktih (statutih, pravilniku o informiranju in poslovnih) opredeljena vsebina, oblike in roki obveščanja in da se z objavljanjem informacij ter z gradivom za seje ta določila v precejšnji meri tudi izpolnjujejo. V teh informacijah moramo posebej izpostaviti našo daljšo prakso, da za vse delavce objavljamo postavljena vprašanja, izrečena mnenja in nove predloge delavcev ter pojasnila o njihovih rešitvah. V tej obliki dela vidimo osnovno možnost izvajanja neposrednega nadzora delavcev. O drugih splošnih pogojih oziroma problemih delavskega nadzora (interesu, sodelovanju in znanju) v tem prispevku ne bomo spregovorili, ker je bilo precej že napisanega v prispevku v Savi pred mesecem dni.

Kljub pomembnosti neposredne kontrole, ki smo jo opisali, ne zanikamo, da bi bilo prav, da ostane delo svetov samoupravnih delavskih kontrol na sedanji ravni. Zanje je bil v

oktobru letos organiziran poseben seminar, na katerem so bili seznanjeni s pristojnostmi teh svetov, ki jih je možno uporabiti kot splošen program dela. Svet samoupravne delavske kontrole se je na seji po tem seminarju odločil, da bo svoj konkretni program dela sprejel za krajše obdobje, delegati pa bodo v svojih delovnih sredinah sodelovali z delegati organov upravljanja in družbenopolitični delavci in na osnovi takega načina dela bo svet sproti dopolnjeval svoj delovni program. Verjetno je prav, da objavimo dejavnost tega sveta v delovni skupnosti, ki si jo je zaenkrat začrtal za naslednje mesece:

1. Svet samoupravne delavske kontrole za svoje delo zaenkrat uporablja splošni poslovnik za delo DS in drugih organov v tozdu in delovni skupnosti, kjer pa niso zajete specifičnosti za delo tega organa. Splošni sektor naj čimprej pripravi osnutek poslovnika svetov samoupravnih delavskih kontrol tako, da bo v razpravi najkasneje v začetku meseca januarja.

2. Stroški reklame, reprezentance, dnevnice in potni stroški v naši delovni organizaciji verjetno niso visoki. Ker pa imajo poseben značaj, jih bo svet pregledal. Finančno računovodski svet naj mu poroči o porabi teh sredstev v letu 1980 pada v marcu 1981.

3. Pri sprejemanju pravilnikov o koriščenju skupne porabe in pri obravnavanju osnutka zakona o stanovanjskem gospodarstvu ter sprememb zakona o stanovanjskih razmerjih, smo v naši delovni organizaciji veliko pozornosti posvetili določbam, s katerimi naj bi se uveljavilo načelo, naj stanovanje ne ostaja prazno in naj ga dobi tisti, ki ga potrebuje. Številni nereseni hudi stanovanjski problemi naših delavcev zahtevajo, da se z razpoložljivimi družbenimi sredstvi reši čimveč stanovanjskih vprašanj. Tako smo stremeli za sprejem določb, ki bi določenim skupinam delavcev oziroma posameznikom preprečili, da bi še v naprej neupravičeno daljši čas koristili »dvojna« družbena sredstva. Takšni primeri se pojavljajo, kadar delavec že koristi družbeno stanovanje, najame pa posojilo za nakup stanovniške hiše ali stanovanja in se daljši čas ne izseli iz družbenega stanovanja.

Svet je zadalžil kadrovske sektor naj mu poroči kako se izpolnjujejo določila novega pravilnika o koriščenju sredstev skupne porabe, s katerimi smo takšna odstopanja hoteli preprečiti (93 in 100. člen pravilnika).

Svet je z istim namenom nadalje predlagal kadrovskemu sektorju, naj prouči predlog spremembe pravilnika tako, da bi delavcem odobrili celotni znesek posojila z enim sklepom, s tem da bi delavec posojilo koristil v večih (treh) letnih obrokih. Istočasno bi zadolžili delavca, da se v ustreznem času po odobritvi in koriščenju posojila izseli iz družbenega stanovanja. Predlagamo, da bi tako obvezo sprejeli tudi delavci, ki živijo v družbenih stanovanjih, nad katerimi Sava nima razpolagalne pravice.

Da so delavci, ki prebivajo v družbenih stanovanjih še vedno v ugodnejšem položaju kot ostali, ki gradijo hiše, lahko povejo člani stanovanjske komisije, saj imajo nekateri od teh pri hiši že dograjene luksuzne dele večjih zgradb

(ploščice v kleti, lesene opaže, drage centralne kurjave ipd.), ko še vedno prosijo za posojilo in s tem namenom ne končajo nekaterih nujnih del.

4. V novembru in decembru bomo razporedili delavce k novosistemiziranim delovnim nalogam. Zakon o delovnih razmerjih in pravilnik o razporejanju delavcev k delovnim nalogam omogočata, da se delavci razporedijo k več nalogam v isti delovni skupnosti (tozdu) in tudi v več delovnih skupnostih oziroma tozdih. Svet je zadalžil kadrovske sektor naj prouči, da bi delavci naloge, ki jih zaenkrat opravljajo honorarno, opravljali v rednem delovnem razmerju. Svetu je sektor dolžan poročati o tistih delih, ki jih bo tudi v bodoče še potrebno opravljati honorarno in o razlogih za to.

M. M.

OBRAČUN LETOVANJA

V letošnji sezoni je bilo preko oddelka za socialno varstvo in družbeni standard organizirano letovanje 493 družin, od tega 71 v zakupljenih zmogljivostih v Kaštel Lukšiču in na Hvaru in 422 v prikolicah. Poleg tega pa je bila skozi vse leto 90-odstotno zasedena tudi planinska koča na Pokljuki.

Tako kot leta nazaj je bilo tudi letos opaziti veliko zanimanje za letovanje v prikolicah. Imeli smo 42 prikolic, zato vsem prosilcem ni bilo mogoče ustreči. Upoštevali smo določila pravilnika o delitvi sredstev sklada skupne porabe in sicer smo v prikolice razporejali delavce, ki še niso letovali, zdravstveno in socialno ogrožene, če je več družinskih članov zaposlenih v naši delovni organizaciji in podobno. Največ želja po letovanju v prikolicah pa je bilo med kolektivnim dopustom. Vse tiste delavce, ki niso imeli obveznega kolektivnega dopusta, smo skušali preusmeriti na druge termine. Prav tako pa smo delavcem junija in v začetku septembra, torej v času, ko ni velikega zanimanja za letovanje.

Poudariti je treba, da je bilo razumevanje delavcev ob razporejanju letovanja mnogo večje kot prejšnja leta, kljub temu pa je še vedno prihajalo do izpadov posameznikov, ki nikakor niso hoteli razumeti prednosti ostalih oziroma določb pravilnika o delitvi sredstev sklada skupne porabe.

Posamezniki so se odgovorno obnašali glede odpovedo-

vanja letovanja, tako v času sezone ni prišlo do neizkoriščenih letovalnih zmogljivosti.

Na novo smo letos uvedli tudi vodje izmen v posameznih kampih, ki so v večini primerov pravilno in odgovorno opravili svoje delo.

Manj pa smo zadovoljni s samimi letovalci glede obveznega izpolnjevanja evidenčnih zvezkov po prikolicah. Po končani sezoni smo ob pregledu ugotovili, da so zvezek uporabljali »nadarjeni pesniki«, otroci za risanje in podobno, le redki pa so primeri, ko so letovalci resnično pregledali stanje inventarja, zabeležili morebitni primanjkljaj, nastale okvare in podobno. Mnogim letovalcem je zmanjkalo časa, da bi sploh kaj napisali oziroma se pojavila geslo »Zapustili tako kot dobili!«

Komisija, ki je ob koncu sezone ugotavljala stanje inventarja, je ugotovila velik primanjkljaj drobnega inventarja. Največ manjka odej, krožnikov in skodelic. Naša služba je pred začetkom letovanja vsakega posameznika opozorila, da je potrebno inventar, ki se uniči med letovanjem, nadomestiti z novim. Tega pa kot kaže nismo jemali resno, še bolj nerazumljiv pa je velik primanjkljaj odej. Kje je torej naša odgovornost do družbene lastnine? Ali se resnično ne zavedamo, da so prikolice in inventar v njej last delavcev, in da gredo vsi stroški za vzdrževanje le-tega iz naših žepov?

Mira

Tito v knjigi

Od 3. do 12. decembra je bila v avli Skupščine občine Kranj odprta razstava, z naslovom »Tito v knjigi«. Razstavo sta pripravili Šola za organizacijo dela iz Kranja in Radniška biblioteka »Božidar Adžija« iz Zagreba. Knjige in brošure so bile razvrščene po skupinah tako, da je obiskovalec ob ogledu razstave, občutil veličino imena TITO, ki je postalo v svetu simbol svobode in miru.

O Titu obstaja obsežna literatura, pisana v vseh živih jezikih sveta. Titova misel in delo vse bolj postajata ideal naprednega človeštva. Prav od tod izhaja veliko hotenje spoznati Tita in njegovo delo — misli in ideje.

O Titu so nedvomno pisali in govorili vsi sodobni državniki, mnogoštevilni kulturni, javni in znanstveni delavci in navadni ljudje, ki pripadajo najrazličnejšim političnim prepričanjem, veroizpovedi. Pri nas so o Titu največ napisali njegovi soborci in najbližji tovariši, književniki in novinarji.

Iz celotne zbirke — bibliografije o Josipu Brozu-Titu, ki obsega več kot 350 del, smo izbrali nekaj duhovitih zgodbic, o njegovem državniskem-predsedniškem življenju, iz knjige »Tito v anekdotah«. V tej knjigi je naš idol, nepozabni Tito spremljan skozi vse življenje, ki je opisano v majhnih zgodbicah, katere se kot drobne kapljice družijo v celoto, v ocean miru.

R. Z.

ŽELJA

20. oktobra 1961 si je Tito v Beogradu ogledal stalno razstavo »Vojna zgodovina jugoslovanskih narodov.« Po ogledu ekspozitov iz boja naših narodov je na vprašanje novinarja, kakšne vtise ima o razstavi, dejal:

— Res je vse lepo pripravljeno, vendar je moja največja želja, da bi ta zbirka ostala takšna, kot je, in da ne bi bilo več bojev, ki bi ta muzej dopolnjevali.

ZDRAVO, JOŽA

Obisk Tita v Valjevu. Predsednik občine se je med drugim pohvalil:

— Naša občina je po strukturi narodnosti zelo heterogena. V slogi in prijateljstvu pri nas živi več narodnosti ...

Pa ga Tito prekinje:

— Verjamem, to sem se danes prepričal sam. Ko smo se peljali skozi mesto, je nekdo zaklical: »Zdravo, Joža!« Nekaj takega lahko reče samo »Zagorac.«

CVIČEK BO

Ko se je Tito mudil na obisku v Sloveniji, je pogovor nanesele tudi besedo o grozdu in vinu:

— Tovariš predsednik, vse kaže, da letos grozdje ne bo dobro obrodilo.

— Saj to ne bo prvič, odvrne Tito.

— Ne bo, ne, vendar vedno, kadar se to zgodi, moramo Slovenci namesto vina piti mleko.

— Res škoda. Toda sadovnjaki so pomladi drugod kar lepo cveteli.

— Že, že. Nam je najtežje zaradi cvička.

— S cvičkom sem pa prepričan, da ne boste imeli težav. Se boste že znašli, saj poznate kemijo; pa tudi sladkorja je dovolj ...

LIKERJI

Za Titov rojstni dan, 25. maja 1958, je predstavnik tovarne likerjev iz Beograda prinesel slavlencu darilo — poln zaboj raznih likerjev.

— Želim vam, da bi še dolgo živeli, tovariš predsednik! To pijačo, darilo našega kolektiva, pa sprejmite za rojstni dan.

— Lepo, lepo! odgovori Tito. Ne vem pa, koliko časa bom še živel, če bom likerje tudi pil!

JANEZ JE UTIHNIL ...

Delegacija mladine je aprila 1968 obiskala Tita. Pogovarjali so se o pripravi za proslavo dneva mladosti.

Sredi pogovora se je pojavil v kabinetu majhen bel pes in začel lajati. Tito ga je strogo pogledal, vendar se pes ni zmenil zanj in je še naprej lajal.

Vse to se je zgodilo med govorom Janeza Kocjančiča. Tito je glasno spregovoril:

— Utiхни že enkrat!

Kocjančič v prvem trenutku ni vedel, komu je bil namenjen ta ukaz, pa je zmeden utihnil, kot da je pregriznil jezik.

— Kar nadaljuj, je rekel Tito. Oproščam se, vendar je ta pes tako nemiren, da nas moti pri pogovoru.

PACIENT SKRBI ZA DOKTORJA

Novoletna noč. Vsi so veseli. Zaskrbljen je samo zdravnik Bogdan Breclj. Njegov pacient Tito je, čeprav je pod zdravniško kontrolo, ves večer plesal in pel, pa tudi dobri kapljici se ni odrekal.

Profesor je videl, da se Tito ne misli ravnati po zdravniških predpisih, pa ga opozori:

— Tovariš predsednik, čas je že za počitek. Ura je ena ...

Misliti morate na svoje zdravje!

— Tito zamahne z roko in nadaljuje, kot da ni nič slišal. Profesor ga še enkrat poskuša prepričati, vendar brez uspeha. Nemočen se sesede v naslonjač in zadremlje.

Ob petih zjutraj zagleda Tito svojega zdravnika kako spi, pa ga prebudi:

— Dajmo, profesor, čas je že ... čas za spanje. Navsezadnje moramo misliti tudi na zdravje!

BOG BO DAL TUDI NAM

Kmalu po osvoboditvi je Tito obiskal vas Dobanovce v Sremu. Ko si je s svojim spremstvom ogledoval polje, ga Sremci niso prepoznali. Po uniformah so mislili, da je to neka skupina oficirjev. Nekdo od Sremcev pocuka za rokav edinega civilista v skupini, maršalovega stenografa, Milodraga Ačimovića, in ga vpraša:

— Prijatelj, kakšen oficir pa je to?

— To je tovariš Tito.

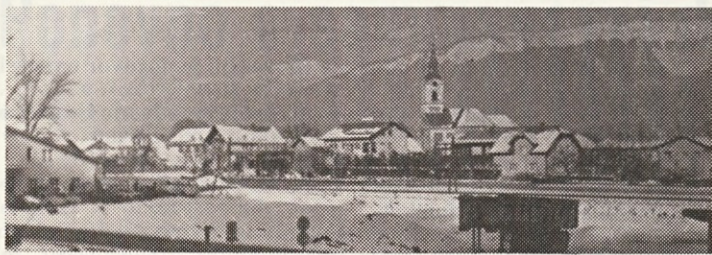
Domačinu zastane dih in ne ve, kaj bi. V tem trenutku ga Tito vpraša:

— Kako bo kaj s setvijo?

— Dobro, gospod Maršal, samo če bo bog dal dež, odvrne zmeden Sremec.

Tito mu z nasmehom odvrne:

— Če ga je dal Švabom, ga bo menda tudi nam.

Živahno v krajevni skupnosti

Komaj zapustimo mestni vrvež Kranja, že se po nekaj kilometrih vožnje po magistralni cesti proti Bledu, znajdemo v naselju Naklo. Po tej poti vsak dan potuje okoli sto Savčanov, ki živijo v krajevni skupnosti Naklo.

S predsednikom sveta krajevnih skupnosti, Zdravkom Korenčanom in predsednikom krajevnih konferenc SZDL, Alojzom Marinškom, smo se pogovarjali, z namenom, da izvemo kako živijo krajanje v tej krajevni skupnosti.

Naša krajevna skupnost je kar precej velika, saj vključuje poleg Nakla še vasi Strahinj, Okroglo, Malo Naklo, Pivko, Polico, Cegelnico in Žeje. Smo ena izmed redkih krajevnih skupnosti, ki imajo svojo skupščino, poleg sveta krajevnih skupnosti. Pri svetu delujejo še razne komisije. Komisijo za varstvo okolja moramo pohvaliti, ker je v zadnjih osmih letih zelo aktivna in je veliko prispevala k preselitvi asfaltne baze iz krajevnih skupnosti. Kakor lahko vidite je na drugi strani železniške proge v Naklem cela vrsta gospodarskih objektov. Vendar to ni vse. Poleg teh imamo pri nas še pet delovnih organizacij (Exoterm, Gradbinec, Gozdno gospodarstvo in Temeljno združeno enoto). Za krajevno skupnost, ki šteje 2500 prebivalcev, je to kar precej. Toda kljub temu se večina naših krajanov zaposluje izven krajevnih skupnosti. V Savi je zaposleno približno sto naših krajanov. Od teh, jih je precej aktivnih v krajevni samoupravi in v drugih družbenopolitičnih organizacijah.

Glede na to, da ima Naklo z okoliškimi vasi precej neprijetno geografsko lego (preseka ga magistralna, lokalna cesta, železnica, v bodoče pa še nova avtocesta) in da imamo v krajevni skupnosti kar sedem delovnih organizacij, se borimo že vrsto let s komunalno uredjenostjo našega kraja. Vse kaže, da se bomo še v bodoče. Z razširitvijo blagovnega terminala so se pojavili problemi kanalizacije, hudourniških voda, vodovoda in ceste...

Krajanje smo morali v preteklih letih večkrat krepko poprijeti za delo, ko smo reševali problem preselitve asfaltne baze, urejali kanalizacijo in ceste v Strahinju...

Še leto dni bomo plačevali samoprisevke za izgradnjo mrliških vežic in za soudeležbo pri izgradnji telovadnice. Z izgradnjo mrliških vežic bomo spomladi začeli. Sredstva, ki pa so namenjena za telovadnico, bomo morali vložiti v obnovo doma družbenih organizacij in v urejanje ostalih zadev, ker prizidek šole ni planiran v srednjeročnem obdobju. In že smo pri srednjeročnem planu. Zastavili smo si kar veliko nalog za to obdobje. Urediti bomo morali vodovodno omrežje v Malo Naklo in kanalizacijo Naklo-Struževu, regulirati hudournika Dupeljščico in Lebnico (avtocesta), razširiti telefonsko omrežje v vaseh Žeje in Okroglo, modernizirati cesto Naklo-Kokrica in preostale krajevnih ceste ter preurediti krajevnih cestnih priključke na magistralno cesto. To je le nekaj nalog, v katere bomo morali zagristi v teh petih letih. Med drugim moramo omeniti še izgradnjo dveh protipožarnih bazenov in stanovanja za potrebe šole. Sami seveda ne bomo mogli finančno kriti vseh teh vlaganj in računamo na pomoč vseh graditeljev, zaradi katerih bodo v naši krajevni skupnosti komunalni problemi nastali, oziroma so že nastali. Naša udeležba pri celotnem financiranju izpeljave plana, ki je vrednoten okoli 500 starih milijonov, naj bi bila 20 odstotna.

Za pomoč pri izpeljavi vseh akcij, ki ste jih imeli, v bodoče pa jih bo še več, gotovo pomagajo tudi družbeno politične organizacije?

Pri krajevni konferenci SZDL se krajanje povezujejo v različnih organizacijah in društvih ter tako povečujemo množičnost udeležbe v krajevni samoupravi. V veliko pomoč pri raznih akcijah so mladinci in člani Zveze komunistov. Pri slednjih v zadnjem času pomlajujemo članstvo. Nove komuniste sprejemamo iz mladinskih vrst in s prepisom iz delovnih organizacij.

Mladi so vključeni poleg aktivnosti v svojih vrstah tudi v Kulturno umetniško društvo Dobrava in v športno društvo TVD Partizan.

Delo v KUD je zadnjih nekaj let zelo živahno. »Kulturniki« sodelujejo na vseh proslavah in pomembnih dogodkih v našem kraju.

Vsako sezono uprizorijo eno ali dve dramski deli. (Škoda, da so v KUD večinoma vključeni mladi, tako je delo vedno pogojeno z aktivnostjo mlade generacije, op. p.). V športnem društvu so zelo aktivni nogometaši (pionirji in mladinci). Omeniti moramo še namizni tenis, košarko, karate in seveda hokej, pri katerem so najbolj aktivni Strahinjci.

Gasilci se pripravljajo za nakup novega avtomobila. Svojo vlogo odigrava tudi organizacija Rdečega križa. Pozabiti pa ne smemo na turistično društvo, čigar podmladek skrbi za ureditev okolja – čistočo. Društvo samo se ukvarja s prehodnim turizmom.

Kaj pa obveščanje?

V naši krajevni skupnosti, točneje, pri SZDL izhaja že šesto leto glasilo Naklan'c. V njem objavljamo vse zanimivosti iz našega kraja in okolice, prispevke družbenopolitičnih organizacij, šolarjev in krajanov.

V našem uredništvu smo si zadnjo številko njihovega glasila ogledali. Takšen način obveščanja in informiranja bo Naklan'cem prav gotovo v naslednjih akcijah v veliko pomoč pri premagovanju ovir, in izpeljavi njihovih načrtov.

Želimo jim, da bi bilo tako!

R. Z.

SREČANJE TABORNIKOV

Več kot 30 tabornikov odreda Albina Drolca, se je 23. novembra sestalo na redni letni konferenci. V živahni razpravi so obravnavali delo v preteklem letu in se dogovorili za akcije in dejavnost odreda v letu 1981.

Kljub nekaterim slabostim, kot je na primer pomanjkanje ustreznega kadra in občasno pomanjkljivo organizirani dejavnosti, je bilo preteklo leto dokaj razgibano. Ekipe odreda so se udeleževale tekmovanih in spominskih pohodov in tekmovanj, proslav in prireditve ob praznikih slovenskega naroda. Poleg tega so organizirali zimovanje na Joštu, propagandni tabor ter se udeležili gozdne šole v Bohinju. Omeniti je treba, da so člani oziroma ekipe, ki so nastopale na raznih tekmovanjih dosegle visoke uvrstitve, kar je vzpodbuda in obveznost za še boljše delo v prihodnje.

Veliko udarniškega dela je bilo vložene v obnovo taborniške kočice »Puščava« na Joštu, pri čemer so se žal vse prevečkrat sprečevali eni in

isti taborniki. Ne glede na to pa dom dobiva drugo podobo in večjo udobnost. Zaključena so zemeljska dela za sanitarije, zaključene so priprave za preskrbo vode in tako dalje. To je še toliko bolj pomembno ob podatku, da je bilo v domu v letošnjem letu eno ali več dnevnih obiskov več kot 1500.

Kot smo že omenili, so se taborniki na letni konferenci dogovorili za program dela v prihodnjem letu. Pri tem so upoštevali dosedanje pomanjkljivosti, ki jih bodo z bolj organiziranim delom in večjo aktivnostjo odpravili. Med člani odreda bodo razvijali taborniški duh, ljubezen do narave in življenja v njej in krepili občutek pripadnosti odredu. Pri svojem delu bodo upoštevali načela splošnega ljudskega odpora in družbene samozasčite. Bolj kot doslej bodo sodelovali z drugimi taborniškimi odredi v občini Kranj in skrbeli za izobraževanje vseh članov odreda. Posebna skrb pa bo veljala varstvu narave in človekovega okolja nasploh.

Peter Bogataj

Iz mladinske konference

O volilno programski konferenci naših mladincev smo pisali že v prejšnji številki našega glasila. Tokrat objavljamo nekaj ugotovitev in misli razpravljalcev, ki so kritično ocenili dosedanje pomanjkljivosti in opozorili na posamezne aktivnosti, ki bodo morale v prihodnje bolj zaživeti.

Egon Žumer – Akcija »Mladi delavec samoupravljalec«

Akcija, organizirana je bila v zveznem merilu, je stekla 1978. leta. Po začetnih težavah in po sestavi ocenjevalne liste, je kazalo na najboljše. Vendar ni bilo tako. Kljub dogovoru, da bo ocenjevanje izpeljano v vseh delovnih organizacijah, so mladi iz Totre in Kemične tovarne Moste zahtevali in akcija ni bila organizirana. Tudi v naši delovni organizaciji je bilo več osnovnih organizacij, ki k ocenjevanju niso pristopile, ali pa so z akcijo pričele, kasneje pa je le-ta zamrla. Naj omenimo, da je bilo slabo še zlasti v strokovnih službah, kjer sta le osnovni organizaciji finančno računovodskega in kadrovskega sektorja akcijo speljali do konca.

Vzrokov ali bolje rečeno izgovorov za neresno delo je bilo več. Od takih, da mladi niso zainteresirani, da vodstveni in vodilni delavci niso hoteli sodelovati, do pomanjkljive pomoči drugih družbenopolitičnih organizacij.

Tako lahko ob »do sedaj zaključeni akciji« ugotovimo, da nismo dosegli zaželenih ci-

ljev. To je dvigniti delovno zavest, izboljšati kakovost in povečati produktivnost, izboljšati odnos do družbenih sredstev in drugo.

Zato bo v prihodnjem mandatnem obdobju omenjene in druge slabosti, ki so zavirale naše delo treba odpraviti, če bomo hoteli biti uspešnejši.

Slavko Štumberger – Delo mladih v Cevarni je zaživelo

Naša osnovna organizacija je bila dalj časa med »neaktivnimi«. Izrečenih je bilo več kritik, kar nas je spodbudilo k resnejšemu oziroma odgovornemu organiziranju mladincev v naši delovni enoti. Po pregledu članstva, v cevarni nas je skoraj štirideset, so bili opravljeni razgovori z vsemi posamezniki. Razen treh, so vsi ostali podprli prizadevanja za aktivno delo osnovne organizacije, za večji prispevek k razvoju naše delovne enote. Izdelan je bil predlog novega vodstva in akcijski program za krajše obdobje. Že prvi sestanek, bil je včeraj, je pokazal, da smo na pravi poti. Udeležilo se ga je večino članov, nekateri celo iz tretje izmene, kar je zagotovilo, da bomo tako organizirani dogovorjene naloge tudi uspešno opravili. Pri konstituiranju in izdelavi programa nam je veliko pomagal član osnovne organizacije ZK, tovariš Zvone Gantar.

Novica Pavlovič – Aktivnost posameznih osnovnih organizacij je bila različna

V tozdu Gumeno tehnični izdelki se mladi ne moremo pohvaliti z velikimi uspehi, čeprav smo se bolj ali manj uspešno vključevali v najrazličnejše akcije. Sodelovali smo na delovnih akcijah, kulturnih in športnih prireditvah, izobraževalnih tečajih in drugje. Prav tako smo si prizadevali da bi čimveč mladincev aktivno delalo v drugih družbenopolitičnih organizacijah in organih upravljanja.

Na manjšo dejavnost so vplivali nekateri objektivni vzroki kot so na primer večimensko delo, slabi delovni pogoji v nekaterih oddelkih, uvajanje nove proizvodnje in ukinjanje starejše, premeščanje na druga dela in opravila in drugi. Prepričan pa sem, da bo v prihodnjem mandatnem obdobju, ob večji prizadevnosti vseh, mladinsko delo bolj razgibano.

Milan Jenko – Samo ležišče je premalo

V letošnjem letu je naša delovna organizacija dobila v novem samskem domu na Planini 191 ležišč. Bivalni prostori so lepo urejeni, v vsakem nadstropju je čajna kuhinja za pripravo toplih obrokov. Prav tako imamo tudi klubski prostor za srečanja s sostanovci ali gledanje televizije, ki pa je za tako veliko število premajhen. Z udobnostjo, ki jo nudi samski dom, smo stanovci zadovoljni. Pogrešamo pa urejeno prehrano ob nedeljah in praznikih. Edina samopostrežna restavracija je namreč v teh dneh zaprta. Tudi z lokalnim prevozom iz Planine do Labor ne moremo biti zadovoljni, še posebno v dneh, ko velja prepoved vožnje z osebnimi vozili.

Čeprav je od vselitve minilo malo časa, smo ustanovili osnovno organizacijo mladine in Zveze komunistov, s čimer so dani pogoji za organizirano vključevanje v krajevno samoupravo in družbeno dejavnost.

Ob tem, ko smo dobili nove prostore, pa ne bi smeli pozabiti na dom v Stražišču. Morali bi ga razbremeniti in urediti ustrezne skupne prostore, kot na Planini.

Milan Čufar – Premalo idejno-političnega usposabljanja

Poleg občasnih izobraževalnih seminarjev, skoraj ni bilo drugih oblik idejnopoličnega usposabljanja, čeprav bi bilo še kako potrebno. Možnosti je veliko in v tem mandatnem obdobju jih bomo morali bolj

izkoristiti. Gre za to, da bo čimveč mladih usposobljenih in pripravljenih prevzeti odgovorne naloge v mladinski organizaciji in drugje.

Ob obravnavi aktualnih vprašanj v delovni organizaciji ali izven nje bi se morali zavedati, da je za sprejemanje kakovostnih stališč potrebno določeno znanje. Tako je na primer razprava o zaključnem računu, gospodarskem načrtu vprašljiva, če ne poznamo osnovnih značilnosti pridobivanja dohodka, čistega dohodka, planiranja in tako dalje. Zato bomo morali pred obravnavo takih in podobnih vprašanj zagotoviti ustrezno predhodno razlago. Le s takim načinom bomo lahko k našemu delu pritegnili več mladih kot doslej.

Nevenka Benčević – Z boljšo organizacijo do boljših uspehov

Veliko učencev Poklicne gumarške šole se za delo mladinske organizacije ne zanima, ali ne najdejo pravega načina, da bi se v delo vključili. Kljub temu smo do sedaj sodelovali na raznih akcijah, športnih in kulturnih prireditvah.

Menimo, da je povezovanje z mladinci iz drugih osnovnih organizacij premajhno in nezadostno. S tesnejšim sodelovanjem bi se učenci lahko bolj tvorno vključevali v najrazličnejše aktivnosti mladine. Imeli bi več možnosti in prav gotovo bi to bila spodbuda za prenekaterega učenca, bodočega gumarja.

(Nadaljevanje na 20. strani)

Iz mladinske konference

(Nadaljevanje z 19. strani)

Naše delo želimo v prihodnje, v sodelovanju in s pomočjo mladih iz drugih sredin, poživiti in razširiti. Tudi sami se bomo potrudili, da bo dejavnost boljša, kot je bila do sedaj.

Zmago Hafner – Nestimulativne nagrade

V poletnih mesecih opravljajo štipendisti tako imenovano počitniško prakso. Razporejeni so na različna področja dela, odvisno od usmeritve in možnosti, ki so v omenjenem času zaradi dopustov še bolj omejene kot sicer. Namen prakse je, da bodoči sodelavci spoznajo proizvodni proces, ljudi in delovno organizacijo, da bi se po končanem študiju lažje vključili v novo delovno sredino. Ob tem pa se pojavlja

več pomanjkljivosti, ki jih bo treba odpraviti, če hočemo, da bo praksa resnično dosegla svoj namen. Eno izmed vprašanj je višina nagrade, ki je nižja kot štipendija, v primerjavi z drugimi delovnimi organizacijami v Kranju pa neke na koncu lestvice. Kljub temu, da zaradi pomanjkanja delavcev nekateri praktikanti opravljajo redno delo. Zaradi preobremenjenosti mentorji ne morejo praktikanta seznaniti z vsemi potrebnimi podatki. Tako ostane praktikant prepuščen sam sebi. Za posamezne razlage lahko sprašuje delovodje, izmenske vodje in druge. V večini primerov sicer dobi ustrezno strokovno razlago, medtem ko o samoupravi in praksi in družbenopolitični dejavnosti ni dovolj seznanjen. Nedvomno tako ravnanje negativno vpliva na njegovo prizadevnost in ne nazadnje na njegov odnos do bodoče delovne sredine. P. B.

Zaključki konference

• Osnovne organizacije ZSMS naj svojo aktivnost izvajajo dosledno po svojem akcijskem načrtu (v kolikor le ta še ni napravljen, naj to store čimprej). Upoštevati morajo tudi akcijski program konference ZSMS Sava in OK ZSMS Kranj.

• V najkrajšem času je treba dopolniti sklep o organiziranosti ZSMS Sava, z novo opredelitvijo vloge komisij za IPU, SLO in DS, komisije za informiranje in organizacijsko – kadrovske komisije.

• Komisije pri konferenci in svetu konference, se morajo čimprej dokončno konstituirati ter sestaviti programe, ki bodo poleg usmeritvene aktivnosti vključevali tudi akcije sveta konference ZSMS Sava in posameznih komisij pri OK ZSMS Kranj.

• Delo naj se v osnovnih organizacijah ZSMS izvaja preko posameznih komisij ali poverjenikov za določena področja. O obliki naj odloča OO ZSMS s tem, da se za aktivno sodelovanje in izvajanje programov zadolžuje tako nosilce v OO ZSMS, kot komisije pri konferenci oziroma svetu konference.

• Svet konference OO ZSMS Sava mora poglobljati svojo koordinativno vlogo in upoštevati vlogo OO ZSMS opredeljeno v statutu.

• Za spremljanje aktivnosti novosprejetih mladincev in evidentiranje novozaposlenih mladih delavcev so zadolžena predsedstva osnovnih organizacij mladine.

• Zagotavljati moramo večjo aktivnost in vlogo ZSMS pri obravnavanju aktualnih nalog. Za obravnavanje se morajo OO ZSMS tekoče usposabljalati ter tako zagotavljati jasna stališča mladih do posameznih akcij in nalog.

• Zavzemali se bomo, da bo idejnopolitično izobraževanje postalo sestavni del aktivnosti mladih na vseh področjih delovanja. Poleg splošne aktivnosti bo to tudi osnova kadrovske politike v ZSMS. Idejno politično usposabljanje mora potekati predvsem preko programa komisije za idejnopolitično usposabljanje pri svetu konference ZSMS in poverjenikov v osnovnih organizacijah ZSMS.

• Ena izmed osnovnih nalog v bodoče je spremljati delo naših delegatov v samoupravnih organih in v ostalih družbenopolitičnih organizacijah ter ugotavljati, v kolikšni meri so uveljavljena naša stališča. Stalna povezava mora delegatu omogočiti poznavanje naših stališč, s čemer se bo povečal vpliv mladine na vseh področjih samoupravnega in družbenopolitičnega življenja.

• Organizirati moramo čim tesnejše sodelovanje z Izobraževalnim centrom pri usposabljanju učencev v Poklicni gumarski šoli, sodelovati pri izvajanju programa usmerjenega izobraževanja in pri uveljavljanju gumarskega poklica.

• Okrepiti moramo sodelovanje z ostalimi družbenopolitičnimi organizacijami v osnovnih delovnih sredinah. Doseči mo-

ramo enotno nastopanje pri pomembnih akcijah in nalogah. Izpostaviti moramo dolžnosti mladih komunistov, ki jih imajo do osnovnih organizacij mladih.

• Pospešiti moramo organiziranje mladinskih aktivov v samskih domovih. Le-ti naj bi bili nosilci mladinske aktivnosti v okolju kjer živijo, ter povezave s svetom konference in mladino v krajevni skupnosti.

• Zagotoviti moramo tesnejšo povezavo s krajevno skupnostjo Stražišče in Orehek-Drulovka zaradi skupnega izvajanja nalog s področja ljudske obrambe in družbene samozaščite. Nosilca nalog sta svet konference in komisija.

• Več pozornosti moramo posvečati problemom štipendistov z namenom, da zagotovimo čim boljše povezavo in skupno s strokovnimi sektorji poskušamo izboljšati obojestransko sodelovanje.

NAŠ PORTRET

Miloš Čabarkapa

predvsem za branje različne literature, občasno pa zaidem tudi na nogometno igrišče. Da bi šel velikokrat v kino ali v gledališče ne morem reči, kljub temu da imam abonma mi do danes še ni uspelo najti časa za to. Upam, da se bo tudi za vse to našel čas, če ne sedaj, pa nekoliko kasneje.

Ali se tvoja aktivnost odraža tudi v delu družbenopolitičnih in družbenih organizacijah v krajevni skupnosti, kjer prebivaš?

O moji aktivnosti v krajevni skupnosti skoraj ne bi mogel govoriti, za kar obstaja več razlogov. Odkar živim v krajevni skupnosti Naklo, še nisem dobil nobenega vabila za sestanek. Tu sem vključen samo v telovadno društvo Partizan, kjer igram v nogometni ekipi. Krivca za vse to res ne mislim iskati, a vseeno mislim, da mladi v naši krajevni skupnosti vse svoje pozornosti ne namenijo pridobivanju članstva za aktivno delo v mladinski organizaciji.

Katere naloge čakajo mlade Savčane in Savčanke v času pred XI. kongresom zveze socialistične mladine Slovenije?

Mislím, da savsko mladino v času pred enajstim kongresom čakajo zelo zahtevne in odgovorne naloge. Morali se bomo maksimalno udeleževati pri naporih za gospodarsko stabilizacijo pri nas v Savi; ne le mladi, temveč vsi Savčani.

Druga in zelo pomembna naloga je izboljšati delo mladih delegatov, ki svoje, zaupane jim naloge, ne opravljajo najbolje. Predvsem mislim, da je za takšno stanje kriva slaba teoretična podkovanost in slaba povezava s sredino, od koder delegati izhajajo. Tretje področje našega aktivnega delovanja bo idejnopolitično usposabljanje mladih v naših sredinah, saj s trenutnim položajem nikakor ne moremo biti zadovoljni. Na tem področju smo dosedaj napravili zelo malo, kar se že odraža v našem

Za razgovor z Milošem sem se pripravljala že dalj časa, saj sem bil trdno prepričana, da bo razgovor objavljen že v praznični številki, toda moj sogo-vornik, ki dela v treh izmenah, se mi je vedno pravočasno »umaknil« z delovnega mesta. S pomočjo sodelavcev, ki delajo v istem oddelku, mi ga je uspelo najti in zmenila sva se za nekoliko daljši razgovor.

Pogovarjala sva se predvsem o delu mladih, organiziranih v osnovne organizacije Zveze socialistične mladine Slovenije v Savi.

Miloš, nam lahko našteješ, katere funkcije si dosedaj opravljal v mladinski organizaciji?

Veliko jih je, pa naj začnem na začetku: bil sem predsednik aktivna ZSMS na konfekciji, nato sekretar osnovne organizacije ZSMS, eno mandatno obdobje pa sem opravljal funkcijo predsednika. Zaradi svoje aktivnosti sem bil izbran za sekretarja sveta konference ZSMS Sava in pred kratkim sem bil izvoljen za predsednika mladinske organizacije v naši delovni organizaciji.

Kako si organiziraš svoj prosti čas, saj vemo, da tvoje funkcije zahtevajo »celega človeka«?

O svojem prostem času bi težko govoril, še posebno sedaj, ko opravljam funkcijo predsednika. Imam še družinske obveznosti. Ostanek svojega prostega časa pa porabim

(Nadaljevanje na 24. strani)

ENERGOINVEST
RO METALPLASTIKA
MAKARSKA

Zahvalnica

„SAVA“ KRANJ

u znak priznanja za uspešno poslovno
sarađnju u proteklom vremenu, a u povodu
25. godišnjice naše tvornice, dodjeljujemo
vam ovu zahvalnicu.

Makarska, studeni 1980. god. Predsjednik RS:

PRIZNANJE — ZAHVALA

Pred kratkim smo prejeli delavci Save dve odličji, ki
nam potrjujeta naš ugled in poslovno sodelovanje med
organizacijami združenega dela, širom naše socialistične
federativne Jugoslavije.

ZIV TAM
DELAVSKI SVET
TOVARNE AVTOMOBILOV IN MOTORJEV MARIBOR

PODELJUJE
SAVI KRANJ
**pismeno priznanje
tam**

ZA DOLGOLETNO USPEŠNO
POSLOVNO SODELOVANJE

MARIBOR, 5.9.1980

Delavci tovarne avtomobilov in motorjev TAM, iz
Maribora, so v letošnjem letu praznovali 30. obletnico
samoupravljanja. Ob tej priložnosti so nam poslali
Pismo priznanje DO TAM za dolgoletno uspešno
poslovno sodelovanje. Želijo si še uspešno sodelovati z
našim kolektivom.

Delovna organizacija METALPLASTIKA iz Ma-
karske, ki je vključena v sozd ENERGOINVEST — Sa-
rajevo, se nam ob praznovanju 25-letnice njihove tovarne,
zahvaljuje za poslovno sodelovanje.

Obema delovnim organizacijam čestitamo ob praz-
novanjih in se zahvaljujemo za pozornost.

Uredništvo

Rastemo pod Titovo zastavo

29. november — dan republike — rojstni dan naše Sociali-
stične federativne republike Jugoslavije.

Za marsikaterega malčka — cicibana je ta dan, tudi njegov
dan — njegov rojstni dan. Kako se najmlajši člani naše družbe
počutijo na ta praznik, ko postanejo pionirji, ne moremo reči.
Njihovo počutje lahko samo ocenimo, ko gledamo pionirja do
pionirja — enotno četo, ki koraka mimo predsednika pionirske
organizacije — četo »novorojenih« pionirjev. Na slehernem
mladem obrazu, ki ga krasi modra čepica s pionirsko značko in ga
obroblja rdeča ruta, lahko opazimo veselje in ponos: »Zdaj pa
nisem več majhen otrok — ciciban.«

In to seveda mladi prvošolčki tudi niso več! Na dan
republike pionirji namreč obljubijo, svečano obljubijo, da bodo
spoštovali zvestobo in tovarištvo v svobodi in enotnosti, cenili
delo partizanov in utrjevali prijateljstvo med narodi, izpolnjevali
vse dane naloge in nadvse ljubili domovino.

Veliko častnih nalog si naložijo. In lahko jim verjamemo, da
so se voljni spoprijeti z njimi. Vendar ali jih bodo znali uresničevati? Naučili se jih bodo, z leti in z izkušnjami, večkrat pravimo.
Že. Vendar pa, ali bodo znali svoje delo tudi skozi vse življenje
tako voditi in ohraniti takšno, kot ga sprejemajo s svečano obljub-
bo?

To pa ni več samo njihova naloga. Voditi in vzgajati jih ni
samo delo učiteljev, vzgojiteljev, staršev, temveč nas vseh. To je
naša skupna svečana obljuba!

Samo spomnimo se, kaj smo tudi mi enkrat obljubili, kako
smo šli mimo pionirske zastave, kaj nam je pomenila vročitev
pionirskih knjižic, kap, rutic... pa nam ne bo pomenil sprejem v
pionirje samo splet otroških pesmic — navadna otroška proslava,
vendar veliko več.

Rudi Zevnik

Tudi prvošolčki osnovne šole Lucijan Seljak so v pe-
tek, 28. novembra 1980, postali pionirji. V prostorih šole
smo bili skupaj z njihovimi starši, sošolci in učitelji, priče
ob sprejemanju nalog na pionirska ramena.

Zanimivosti iz arhiva

Kot vsi vemo, segajo začetki ustanavljanja naše delovne organizacije v leto 1920. Ob letu jubilejev, 60. obletnica obstoja tovarne in 30. obletnica samoupravljanja je nastala ideja, da tudi izven našega arhiva poiščemo dokumente, ki pripovedujejo o našem začetku. In res, namesto leta 1921, ki je bilo v vseh zapisih doslej rojstna letnica našega kolektiva, smo ugotovili, da je začetek rojevanja pomanknjen še za eno leto nazaj. Seveda je treba take trditve tudi dokazati in to nam je uspelo s pomočjo najdenih dokumentov v Arhivu Slovenije.

Kar nam bodo najdeni dokumenti pomagali tudi pri ustvarjanju monografije ali kronike naše delovne organizacije in bodo obdelani v naslednjih letih, vam danes predstavljamo le posnetek dveh dokumentov, ki nam povedo, da sega začetek našega Vulkana res v 5. januar 1921, vendar je pred njo imela družba »ATLANTA« vse pravice glede izvrševanja tovarniškega izdelovanja gumijevih izdelkov, njen pa je tudi najstarejši dokument, ki se dejansko nanaša na rojstvo naše tovarne z adaptacijo pristave Zdravka Kranjca, kjer je kasneje nastal naš znani obrat I.

Kraljevo

Okrajno glavarstvo Kranj

Podpisani družbi »Atlanta« importna in eksportna družba z O. Z. v Ljubljani je bilo z odlokom dovoljeno, izvršiti obrt in adaptira poslopje takozvane Krajnceve pristave poleg »Zvezde« v Kranju za obratovanje tovarne gumijevih izdelkov.

„Atlanta“

importna in eksportna
družba z o. z.

Ljubljana
Cigaletova ul. 1

Imenovana družba »Atlanta« s tem izjavlja, da se odpove vsem pravicam, katere si je z omenjenim dovoljenjem pridobila, v prid nove osnovane družbe »Vulkan«, tvornica gumijevih izdelkov v Kranju, katera je bila osnovana dne 5. januarja 1921. in prijavljena kralj. trgovinskemu sodišču v Ljubljani za vpis v trgovinski register. Sopodpisana družba »Vulkan« tvornica gumijevih izdelkov, Kranj, izjavlja, da je prevzela od imenovane družbe »Atlanta« vse pravice glede izvrševanja tovarniškega izdelovanja gumijevih izdelkov, kakor jih je imela družba »Atlanta« ter prosi, da se ji uradno dovoli, te pravice izvrševati v istem obsegu, kakor je to bilo dovoljeno družbi »Atlanta«, in v to svrhu tudi uporabiti gori označeno tovarniško poslopje, in isto adaptirati.

Kranj, 21. januar 1921.

„ATLANTA“

importna in eksportna družba z o. z.

VULKAN

TVORNICA GUMIJEVIH IZDELKOV

DRUŽBA Z O. Z.

KRANJ

Kranj,

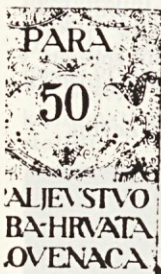
Ljubljana, dne 22. septembra 1920.

1746-10

Kraljevo

okrajno glavarstvo

Kranj

Sopodpisana družba prosi za komisijški
ogled nameravane adaptacije pristave Zdravko Kranjca,
kakor tudi fizičnega ob omenjeni pristavi.

„ATLANTA“

importna in eksportna družba z o. z.

Vrnitev

Starši, s katerimi sem živel v Semelcu, so ob slabem zaslužku želeli odrezati večji kos kruha sebi in meni. Odločili so se, da se odpravijo v svet za boljšim kosom kruha.

Takrat sem bila stara dve leti in še nisem vedela za življenje. Zame je bila pomembna igra, tista otroška, kot vsem otrokom tega sveta. Ker smo imeli v daljni Avstraliji sorodnico, sta se starša z njeno pomočjo odločila za dolgo pot v to deželo. Potovali smo z letalom in v Avstraliji nas je pričakala teta. Težko je bilo z jezikom, vse naokoli so govorili samo angleško. Debelo sem gledala, saj nisem poznala nobene besede. Z otroci v okolici sem se sporazumevala samo z govornico rok in kretanj. Le igra nam je bila skupna. Med igro sem se naučila njihove govornice.

Živeli smo v Melbournu v okrožju Santiyana. To je najlepši predel Melbourn, ki leži severno od središča mesta ob

reki Yari. Doma smo spočetka govorili hrvaško, vse bolj pa tudi angleško. V Avstraliji žive ljudje različnih narodnosti, samih domorodcev je zelo malo, zato se ljudje toliko ne družijo, ker imajo različne poglede na svet. Bolje se je bilo držati doma, ker so klubi, ki so delovali, imeli različne »priokuse«.

Kmalu po prihodu sem dobila sestro. Prišla je šola in deželo, v kateri sem živel, sem začela spoznavati iz šolskih knjig. Moj pogovorni jezik je postal angleščina. Prav tako sem se v šoli učila o drugih deželah sveta in tudi o Jugoslaviji. Doma mi je mati veliko govorila o domovini, o Jugoslaviji, govorila o ljudeh, vsem lepem in dobrem, kar nas čaka doma v Jugoslaviji. V šoli sem spoznala veliko prijateljic in prijateljev, saj smo bili v desetletki ves čas skupaj. Najprej sem se zaposlila kot trgovka v prodajalni tapet. Delala sem približno eno leto,

potem pa smo se vrnil v Jugoslavijo.

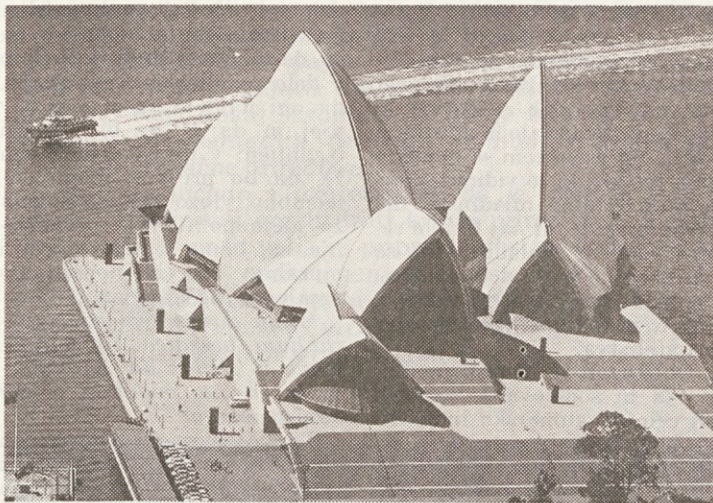
V začetku je bilo zame vse novo, predvsem pa so bile težave z jezikom. Ko sem prišla v Jugoslavijo, mi je bilo vseč svobodno gibanje ljudi, njihova pristnost in značaj. Že na prvi mah sem se odločila, da ne pojdem več v svet. Uresničile so se pripovedi matere. Sedaj vidim sama, da je vse tako, kot je pripovedovala. Nastanili smo se v Kranju, točneje v Drulovki. Spoznala sem moža, se poročila in se zaposlila v Savi. Jezik — težava, ki je bila zame najtežja do danes. Sodelavke, prijateljice so mi pomagale premagati to težavo. Če samo povem, da nisem vedela, kako se reče svinčnik, ko je bilo treba vpisati evidenco dela in koliko smeja je bilo, da sem dopove-

dala, kaj hočem. Res so mi sodelavke pomagale, toda veliko truda sem vložila tudi sama. Prebiral sem slovenske revije: Jano, Anteno in podobno. Revije so mi bile šolska knjiga slovenskega jezika.

Danes v prostem času berem slovenske romane, z veseljem pa vzamem v roke tudi roman, ki je napisan v angleščini. V prostem času zahajam z družino v naravo, kjer si nabereš novih moči. Z možem imava dva otroke, sina in hčerko, ki govorita slovensko, angleščino pa jih bom začela učiti, ko malo zrasteta.

V službi se s sodelavkami dobro razumem in nimam nobenih težav. V Savi delam že osem let in mislim, da bom do nadaljnjega ostala v našem podjetju.

Branka Idriži

IN ZOPET PRIŠEL JE MED NAS,
STARI DOBRI DEDEK MRAZ

Srečen človek...

(Nadaljevanje s 13. strani)

Prej ste omenila spremembe na delovnem mestu?

»Ja, kar precej se je spremenilo in v določeni meri je bilo tudi naporno. Vodja je še v začetku obljubil, da za nas delo ne bo težje ampak lažje — in držal je besedo.«

Kaj pričakujete oziroma kaj si želite v prihodnjem letu?

»Kar se dela tiče želim, da bi ostalo kar tako kot je. V osebnem življenju pa želim, da bi

bili vsi zdravi in, da bi bili otroci uspešni v šoli.

Ker sem na začetku najinega pogovora omenila dopust naj povem, da si zelo želim, da bi šli enkrat po Jugoslaviji. Upam, da se bo enkrat našla družba za tak »podvig«, kajti ne verjamem, da bi šli sami. Rada, zelo rada bi videla tudi druge kraje, ljudi, navade... Mislim, da je Jugoslavija tako lepa in da jo gotovo premalo poznamo.«

Torej, to je nekaj utrinkov, razmišljanj o letu 1980, ki so svet pretresali tako ali drugače — pa komaj kdaj posežejo neposredno v nas same in v naše življenje. Delamo, hitimo in se pogosto niti ne moremo ustaviti ob razmišljanju. Ker je naše življenje sestavljeno iz mnogoterih drobnih želja, ki se vrte vsem (v glavnem) okrog dveh, treh najpomembnejših: zdravje, delo in mir. Če je in kjer je to — se da vse. To pa želim v letu 1980 tudi vsem, ki so sodelovali v teh pogovorih, vsem vam ter vsem, ki jih imate radi!

JOŠT

Iz zgodovine gasilstva in požarov

Zgodovina govori o številnih velikih požarih na Gorenjskem. Zaradi vžiga lope pri neki kovačnici je 1811. leta zagorelo v Tržiču. V nekaj manj kot uri je v ognjenem morju, na desni strani Tržiške Bistrice, izgubilo 151 hiš in več kot 60 kovačnic in gospodarskih poslopij. Tudi prebivalcem ni bilo prizanešeno. Življenje je izgubilo 75 Tržičanov. Preživeli kovači so se po požaru preselili v Kropo in Kamno gorico. Škode je bilo za okrog milijon takratnih goldinarjev.

Velika katastrofa je doletela tudi Železnike v Selški dolini. V požaru 1822. leta je zgorelo celo naselje. Nesreča se je ponovila 1846. leta, ko se je v pepel spremenilo 40 hiš in 60 kovačnic.

Ivan Petrič

Gasilci pa naj se še naprej usposablajo na vajah, izpolnjujejo svoje znanje, ki naj ga pokažejo na občinskih in republiških tekmovanjih.

V novem letu 1981 želimo gasilkam in gasilcem ter celotnemu kolektivu Sava mnogo delovnih uspehov.

Srečno v novo leto 1981!

Ivan Petrič

IVAN PETRIČ

Naš dolgoletni član, sodelavec in prijatelj Ivan PETRIČ praznuje v mesecu decembru lep življenjski jubilej – 70-letnico.

Starejši Savčani – gasilci se ga dobro spominjamo, kako vestno je opravljal svoje delo kot prvi poklicni gasilec v Savi. V današnjem obratu II. na Gašterju je opravljal gasilsko službo že od leta 1946 v prejšnji tekstilni tovarni.

Čeprav je že od leta 1967 upokojen, je še vedno zelo delaven v gasilski organizaciji, še posebno rad napiše kakšen članek o delu naših in drugih gasilcev. Poznamo ga kot vedno veselega, zadovoljnega, vestnega, poštenega in požrtvovalnega gasilca. Opravljal je različne naloge in funkcije v društvu ter skrbel za čimboljšo poučenost vseh zaposlenih na požarnem področju.

Ob letošnjem jubileju našega društva se je udeležil tekmovanja veteranov in bil najstarejši tekmovalac v savski desetini.

Za svoje vestno in požrtvovalno delo v gasilski službi je prejel različna priznanja in odlikovanja. Na letošnjem občnem zboru je prejel visoko priznanje, PLAKETO VETERANA.

Njegov dom je majhen gasilski muzej. Svojo zbirko ima skrbno urejeno in ohranil je del zgodovine tudi za tiste, ki bodo še prišli za njim v gasilske vrste.

Ob 70-letnem življenjskem jubileju se mu iskreno zahvaljujemo in mu želimo dobrega zdravja ter sodelovanja tudi v bodoče.

Marijan Čeferin

Miloš Čabarkapa

(Nadaljevanje z 20. strani)

delu. Od vseh mladih pričakujemo aktivno delo, ne zavedamo pa se, da vsi niso najbolje teoretično podkovani in jim marsikatera akcija tudi ne uspe najboljše. Še eno področje našega delovanja v naslednjem mandatsnem obdobju ne smemo spremljati samo na papirju. To je področje ljudske obrambe in družbene samozagrade, ki mora v prihodnje zajeti širše vključevanje mladih v enote teritorialne obrambe in razne izobraževalne akcije, na kar smo do sedaj kar malo pozabili.

Ali lahko v prihodnje pričakujemo konkretnije sodelovanje v koordinacijskem svetu mladih v sozddu Sava?

Z dosedanjim sodelovanjem na ravni sozda Sava nismo najbolj zadovoljni. Sodelovanje se je odvijalo samo med predsedniki mladinskih organizacij, vključenih v sozd Sava, do tesnejšega sodelovanja pa do sedaj še ni prišlo. Vzrokov za takšno stanje je več, mislim predvsem na izredno oddaljenost in razdrobljenost ter na finančna sredstva, ki nam ne dopuščajo konkretnih akcij. Pri vsem tem se je pokazala rešitev, ki jo vidimo v formiranju stalne mladinske delovne brigade, ki naj bi bila sestavljena iz mladih, ki so vključeni v sozd z namenom, da se le-ti med seboj spoznajo, da se med njimi spletejo niti prijateljstva.

Oblikovali so se tudi predlogi, da bi sodelovanje razširili na celotno gumarsko industrijo Jugoslavije, z namenom, da se mladi gumarji vsaj enkrat letno srečajo na podobni manifestaciji kakor je gumijada.

Gore popisanega papirja članov koordinacijskega sveta se morajo spremeniti v eno samo veliko akcijo, ki bo rodila sad – tesnejše sodelovanje.

Kako ti ocenjuješ neodobno opravljanje zadolžitve posameznikov: tu mislim predvsem na predsednike osnovnih organizacij in vodje posameznih komisij pri svetu konference ZSMS Sava?

Priznati moram, da imamo v naši delovni organizaciji res nekaj nekativnih osnovnih organizacij ZSMS, vendar za njihovo neaktivnost niso krivi sami! Svet konference in vse ostale družbenopolitične organizacije so takim in podobnim vprašanjem do sedaj posvečale premalo pozornosti.

Za neaktivnost mladih v nekaterih sredinah ni kriv samo predsednik osnovne organizacije ZSMS, temveč moramo vzroke iskati tudi drugje. Vodstvo delovne enote bi moralo

biti prvo, ki bi nas na to opozorilo. Na sestankih osnovne organizacije zveze komunistov ali sindikalne organizacije pa so vprašanja mladih iz tega ali onega področja zelo redko na dnevnem redu, če pa bomo želeli te razpoke zakrpati, bomo morali takim in podobnim vprašanjem posvetiti mnogo pozornosti.

Če se povrnem na delo savske mladine v času od 1978 do 1980. leta pa lahko zaključim, da smo veliko naredili. Zahvala za uspešno delo ne gre samo predsednici, temveč vsem članom, med drugim tudi sindikatu in zvezi komunistov.

Ali je mladinska organizacija v naši delovni organizaciji res organizacija vseh mladih Savčank in Savčanov?

Mislím da je, toda ne prav vseh!

Pri tem moramo upoštevati, da mnogi mladi želijo delati v mladinski organizaciji, toda treba je najti prave metode za delo z njimi. Pri tem ne mislim na »izkoriščanje«, temveč na to, da te mlade ljudi vključimo v delo mladinske organizacije, da oni najdejo svoje mesto v njej in da se ne bi počutili izgubljeni v njej. Omenil sem že, da bo pri tem imela pomembno vlogo prav komisija za idejnopolitično usposabljanje, saj bomo le tako dvignili moralno ter idejnopolitično zgrajenost našega članstva.

Mladi danes zelo radi uporabljajo besedico »grebator«. Kako ti gledaš na »grebatorstvo« in na podobne oblike udejstvovanja?

Ta besedica mi nikakor ni všeč, čeprav je med mladimi precej udomačena. Tudi o tem sem že razmišljal in marsikomu na to vprašanje tudi odgovoril.

Ali je grebator resnično tisti, ki napreza svoje sile za boljši jutri organizacije in želi dati svoj prispevek tudi generacijam, ki bodo za nami vodile mladinsko organizacijo, ali je grebator tisti, ki svojega prostega časa ne želi posvetiti družbenopolitičnemu angažiranju ali celo tisti, ki komaj čaka, da bo minilo osem ur dela v tovarni in nato odide domov ter tam »uživa«?

Če bi predhodne generacije tako delale, verjetno ne bi bilo žrtev. Pomislímo na trenutke, ko je bilo prepovedano javno delovanje Komunistične partije Jugoslavije. Mislím, da smo se preveč zapustili in se ne zavedamo dolžnosti do vseh tistih, ki so v času izgradnje naš socialistične Jugoslavije žrtvovali svoja življenja.

Franc Dolhar

Zaključujemo jubilejno leto 1980

V tem letu smo v Savi praznovali pomembne obletnice: 60 let obstoja tovarne, 50 let gasilstva in 30 let samoupravljanja.

V počastitev teh obletnic so nastopili tudi gasilci z različnimi vajami in tekmovanji: celo mi veterani smo tekmovali.

Gasilci v Savi ponosno gledamo na dosežene uspehe, ki smo jih v teh 50 letih ustvarili, mnogo naporov je bilo vloženih za požarno varnost v podjetju. Prepričani smo, da gasilstvo v Savi ne sme zaostajati za hitrim napredkom in razvojem v kolektivu.

Morda kdo misli, da je gasilstvo samo gasilska organizacija, vendar se moti: gasilstvo je namreč korist za celotno družbo. Zato naj se gasilstvo postavi na mesto, ki mu pripada. Vzpodbujati je treba prostovoljne gasilke in gasilce, saj opravijo mnogo dela za družbeno korist.

Ob zaključku jubilejev želim gasilcem nadaljnje uspešno delo v gasilskem društvu, prijateljstvo in tovarištvo med člani, kajti le tako bodo lahko nudili skupno pomoč tistemu, ki jo bo potreboval.

Mladinci delovne enote Cevarna so v počastitev dneva republike pripravili v četrtek, 27. novembra, krajšo proslavo. V proizvodnih prostorih te delovne enote se je prireditve udeležilo okrog 200 sodelavcev iz tozda Gume-no tehnični izdelki in raznih strokovnih sektorjev.

Kljub ropotu strojev in omejenim možnostim je bila proslava nekaj posebnega. Prvič po dolgih letih se je v delovni organizaciji oglasila harmonika. Marsikateri od starejših sodelavcev je verjetno pomislil, kako drugače je bilo včasih. Slišali smo lahko tudi recitacije v slovenskem, srbohrvaškem, makedonskem jeziku. Tudi to je bilo novo. Še bolj razveseljivo pa je, da so kulturni program pripravili in izvedli delavci sami, s sodelovanjem pevskega zbora osnovne šole Lucijan Seljak iz Stražišča.

Podobna proslava pa je bila dan prej tudi v jedilnici Tovarne avtopnevmatike. Žal je bila udeležba kljub primernemu času dokaj skromna. To pa je šola za vnaprej, ko bodo v posameznih delovnih sredinah organizirane takšne ali drugačne prireditve.

Naj zaključimo z ugotovitvijo, da je mogoče tudi v delovni organizaciji organizirati krajše prireditve v »lastni izvedbi«, če je za to volja in pripravljenost za sodelovanje. To sta dokazali tudi omenjeni proslavi. Zato se ob podobnih priložnostih ne bi smeli zadovoljevati zgolj z ugotovitvijo, da nimamo prostora, da nima kdo pripraviti in izvesti kulturnega programa, da ni interesa ...

P. B.

Nagradna novoletna križanka

Bliža se novo leto. Naša zadnja letošnja številka glasila je, kot tudi sami lahko ugotovite, bolj ali manj praznično obarvana. V to številko pa vsekakor sodi tudi nagradna novoletna križanka.

Tisti, ki jo boste rešili, nam jo pošljite v uredništvo glasila Sava, Škofjeloška 6, Kranj.

Pošljite pa nam jo **do 5. januarja 1981.**

Z žrebom bomo razdelili pet nagrad in sicer:

1. nagrada 200,00 din
2. nagrada 150,00 din
3. nagrada 100,00 din
4. nagrada 50,00 din in
5. nagrada 50,00 din

Nagrade boste izžrebanci prejeli ob izplačilu osebnega dohodka. Veliko zabave in uspehov pri reševanju vam želimo!

Špela K.

IZID ŽREBANJA NAGRADNE KRIŽANKE

Prav veseli smo bili tokrat sodelavci v uredništvu, saj smo prejeli kar preko sto rešenih križank, kar je tudi dokaz, da je ta oblika razvedrila med bralci zelo priljubljena.

Komisija je med pravilno rešenimi križankami izžrebala naslednje nagrajence:

1. nagrada 200,00 din – Zvone Kovač, TAP
2. nagrada 150,00 din – Zofka Kovačec, upokojenka
3. nagrada 100,00 din – Rato Mladenovič, SPS
4. nagrada 50,00 din – Ivan Petelinšek, RTI
5. nagrada 50,00 din – Marjan Čeferin, Vzdrževanje

Vsem izžrebancem iskreno čestitamo!

Š. K.

ZAHVALE

Delovni organizaciji Sava se iskreno zahvaljujemo za prekrasno darilo ob upokojitvi in za tovariško srečanje, ki nam bo ostalo v trajnem spominu – hvala.

Delovni organizaciji želimo še dosti delovnih uspehov.

Upokojenci obrata
III. Vrhnika
Franc Moškon
Marija Gruden
Justi Demšar

Vsem, ki ste me obiskali, ko sem bila bolna, posebno pa tov. Hacetovi, sodelavkam iz konfekcije Veloplaščev in ostalim sodelavcem, sindikalni organizaciji VLP, se najlepše zahvaljujem.

Mira Aljančič

Vsem, ki me v času moje bolezní obiskujete, se najlepše zahvaljujem: A. Marinku, B. Pirihu, M. Kržanu ter L. Jakupak, M. Hance, M. Novak. Najlepša hvala za obiske in darila.

Posebej pa se zahvaljujem tudi dr. Jaku Vadnjalu za skrb in pozornost.

Vsem skupaj želim srečno, predvsem pa zdravo leto 1981.

Franc Bajt

Prisrčno se zahvaljujem sindikalni organizaciji Mehanične delavnice za obisk in darilo v času mojega okrevanja po prometni nesreči.

Janez Sajovic

POPRAVEK

Bralce Sava obveščamo, da je v zadnji (21/22) številki glasila Sava prišlo do neljube napake. V članku na 15. strani z naslovom »Pred uvedbo mednarodnega sistema merskih enot« je bilo napisano ... ne dovoljuje predpone kot so deka, kilo, mili in tako dalje. Pravilen tekst pa se glasi: ... **dovoljuje** predpone kot so deka, kilo, mili in tako dalje. Za neljubo napako se opravičujemo.

Ob smrti moje mame se iskreno zahvaljujem sodelavcem iz Skladišča gotovih izdelkov za podarjeni venec in izraženo sožalje.

Franc Mrak

Ob izgubi mojega moža se zahvaljujem za izraženo sožalje in pomoč sodelavcem iz Velopnevmatike in Umetnega usnja.

Jovanka Ilijeva

Sava Kranj

Sava, glasilo delavcev delovne organizacije industrije gumijevih, usnjenih in kemičnih izdelkov Sava Kranj. Glasilo izdaja odbor za informiranje, izhaja štiri-najstndnevno, glavni in odgovorni urednik Peter Bogataj; tehnični urednik Rudi Zevnik, foto-

grafije Ivan Draškič. Naslov uredništva: Kranj, Škofjeloška 6, telefon 25-461, interno 482 ali 282. Tisk TK Gorenjski tisk Kranj

Glasilo je oproščeno temeljnega davka na podlagi mnenja republiškega sekretariata za prosveto in kulturo SRS (št. 421-1 72) z dne 27. marca 1973.

OBČINSKI POKAL – KOŠARKARJEM

Pred kratkim se je končalo občinsko sindikalno prvenstvo Kranja v košarki. Nepričakovano, toda izredno prepričljivo, so slavili naši košarkarji – ekipa Save.

V tekmovalstvu je sodelovalo dvanajst ekip, ki so bile razdeljene v tri predtekmovalne skupine. Naša ekipa je tekmovala v prvi skupini skupaj z lansko zmagovalko Iskro, Gradbincem in Postajo milice. Ekipa Save je zmagala v vseh treh tekmah z veliko razliko – povprečno z dvajsetimi koši razlike (lanska zmagovalka Iskra je izgubila z 42:21).

V finale so se uvrstile zmagovalne ekipe predtekmovalnih skupin, bi so se borile za uvrstitev od 1. do 3. mesta. Naši fantje so bili zopet razred zase; premagali so Ljubljansko banko s 50:35 in Gorenjski tisk z 48:36 in tako je končni vrstni red ekip:

1. Sava, 2. Gorenjski tisk in 3. Ljubljanska banka.

Ekipo Save sestavljajo:

Radenović Zdenko, Šilar Bojan, Boligač Franc, Dvoržak Zdravko, Kajtezovič Hamo, Pogačnik Vid in Mohorič Jože.

Uspeh, ki ga je dosegla ekipa Save, pa je samo nadaljevanje uspešne sezone košarkarjev, ki so med drugim sodelovali tudi v Gorenjski medobčinski ligi in dosegli uspeh, ki so ga želeli – ostati v ligi.

Justin

USPEH NOGOMETNE SEKCIJE

Letošnje jubilejno leto je nogometna sekcija zaključila zelo uspešno. Zelo smo zadovoljni z množičnostjo, ki je važnejša kot pa dirka za rezultati. Savčani so se udeleževali vseh turnirjev; predvsem pa je bila aktivna mladina. Savčani igrajo tudi v DIVJI LIGI, v klubih gorenjske regije od Trboj, Naklega do Podbrezj, od selekcije do slovenske lige. Vsekakor pa moramo nanizati uspehe, ki so jih dosegli nogometaši:

1. mesto na troboju treh dežel (Avstrija, Nemčija, Jugoslavija, Semperit-Traichkerschen, Sava)

1. mesto Peteroboj

1. in 2. mesto na velikem turnirju ob savskih jubilejih

2. mesto na sindikalnem prvenstvu občine Kranj.

Iz tega je razvidno, da smo uspešno zastopali našo delovno organizacijo.

Ob koncu sezone in letošnjega leta se želimo zahvaliti vsem za sodelovanje z željo, da se dobimo v letu 1981.

Benedik, Golob

Kaveljci in korenine slavili

Organizacijski odbor za lovoriko »brazde vzdržljivosti« RTV Ljubljana – kaveljc in korenina, je 21. novembra 1980 v Lipici priredil zaključno slovesnost. Na njej so vsem kaveljcem in koreninam, ki so skozi leto pridno vadili in z rezultati dokazovali svojo vzdržljivost, podelili priznanja – diplome, kolajne in majice.

V letu 1980 je bilo potrebno preliti kar precej znoja, da smo uspešno opravili vseh pet spretnosti:

• tek na smučeh (kaveljci 40 km, korenine 20 km),

• tek (kaveljci 25 km, korenine 8 km),

• plavanje (2000 m v 70 minutah),

• kolesarjenje (kaveljci 150 km, korenine 75 km),

• osvojitve pet vrhov nad 2000 metrov;

Norme, ki so jih postavili razni strokovnjaki, niso niti lahke, pa tudi ne pretirano težke. Potrebno je le vsaj enkrat do dvakrat tedensko vaditi, torej biti aktiven.

Na zaključni slovesnosti, ki jo je zelo spretno vodil Mito Trefalt, smo zvedeli, da je lovoriko »brazde vzdržljivosti« uspešno opravilo kar 225 kaveljcev in korenin (v letu 1979 jih je bilo 176).

Za dobro voljo je po večerji poskrbel Mito Trefalt s svojo ekipo. Pripravili so nam nekaj

zabavnih točk, ki so jih v vseplošno zadovoljstvo prisotnih, kaveljci in korenine eni bolj, drugi manj uspešno opravili. Bilo je veliko smeha in dobre volje. Najboljši so bili tudi nagrajeni.

Med plesnimi odmori se je odvijala tombola. Glavni dobitnik je bila Katrca – R4, katero je osebno prispeval Trefalt in jo je srečnemu dobitniku tudi osebno izročil kar v dvorani (bila je miniaturna). Za prijetno razpoloženje so poskrbeli tudi »Dobri znanci« in Braco Koren.

Na tej prireditvi smo sodelovali tudi Savčani. Lovoriko je uspešno opravilo trinajst moških in pet žensk, nekateri so sodelovali že drugič. Vsi smo bili enakega mnenja, da bomo drugo leto spet poskušali osvojiti to lovoriko. Saj bomo tako lažje in bolj pripravljeni premagovati vse težave, ki nam jih narekuje hitro tempo življenja.

Vabimo vse sodelavke in sodelavce, da se nam pridružijo – ne bo vam žal.

Korenina
(Ema Zajc)

Poslovanje v novembru

Še nekaj dni nas loči od zaključka poslovnega leta. Zato bo prav gotovo zanimiv pregled večje ali manjše uspešnosti tako delovne organizacije, kot posameznih tozdov. Kot osnovo smo upoštevali uresničevanje novemberskega plana, plana za letošnje leto za enajst preteklih mesecev in primerjavo z enakim obdobjem lanskega leta.

Proizvodnja

V preteklem mesecu je delovna organizacija proizvedla 4.039 ton izdelkov. Plan je bil dosežen z indeksom 99,2. V enajstih mesecih pa je bilo izdelano 44.283 ton, kar je za 6 odstotkov manj, kot je bilo predvideno s planom. V primerjavi z enakim obdobjem lani, pa je bila proizvodnja večja za 0,5 odstotkov.

Tovarna avtopnevmatike

Fizičen obseg proizvodnje v novembru je bil za 3 odstotke večji od mesečnega plana. V letošnjem letu je bilo do konca novembra izdelanih 27.240 ton proizvodov, to je 7,1 odstotek manj, kot je bilo dogovorjeno z letnim planom za omenjeno obdobje. Količinsko je proizvodnja v primerjavi z lanskim letom ostala nespremenjena. Neizpolnjevanje plana je posledica okvare na mešalcu v prvem polletju in pomanjkanje delavcev skozi celo leto.

Velopnevmatika

V novembru je bilo proizvedenih 277,3 ton proizvodov, oziroma 16,4 odstotkov manj od predvidenega. Letošnja proizvodnja pa je za 6,6 odstotkov nižja od planirane. V primerjavi z lanskim letom

pa je bilo narejeno 7 odstotkov več.

Vzroki za nižje doseganje količinskega obsega proizvodnje so v zakasnitvi vgradnje novih zmogljivosti (nove stiskalnice bi morale pričeti z rednim obratovanjem v letnih mesecih).

Gumeno tehnični izdelki

523,5 ton izdelkov v novembru, pomeni 7,3 odstotkov manj od plana. Letošnja proizvodnja, 5.858 ton, pa je za 3,2 odstotkov manjša od predvidene količine za enajst mesecev. Kljub temu ja v primerjavi z lanskim letom obseg proizvodnje višji za 2 odstotka. Slabši uspehi so predvsem posledica ukinjanja dela proizvodnje, premeščanje delavcev na druga dela in opravila in zakasnitve pri uvajanju novih linij v normalno obratovanje.

Tehnični in kemični izdelki

V enajstem mesecu je bilo narejenih 397 ton ali 39 odstotkov več od predvidenega. Letošnja skupna proizvodnja je bila 3.395 ton, oziroma 10 odstotkov več kot je bilo planirano. Količina izdelkov se je v primerjavi z lanskim letom povečala za 4,5 odstotkov.

Umetno usnje

V tozdu Umetno usnje je bilo narejeno 398 ton proizvodov. Plan za prejšnji mesec je bil dosežen z indeksom 88 ali 12 odstotkov manj od plana. Tudi 4424 ton, to je letošnja proizvodnja, je za 12,3 odstot-

kov nižja od dogovorjene. Tudi v primerjavi z lanskim obdobjem je proizvodnja nižja za 4,7 odstotkov.

Takšni rezultati so posledica večjih zastojev zaradi pomanjkanja surovin.

Prodaja

V novembru je delovna organizacija prodala za 363,5 milijonov dinarjev proizvodov in s tem presegla operativni plan za 7,8 odstotkov (podatki iz Lovskega materiala in embalaže niso upoštevani). V enajstih mesecih pa smo za naše izdelke iztržili 3.360 milijonov dinarjev, kar je za 2,5 odstotkov nad planom. V primerjavi z lanskim letom pa je to kar 30 odstotkov več. Tako veliko prekoračitev je povzročila sprememba tečaja dinarja, sprememba proizvodnega asortimana in višje cene za manjši del naših izdelkov.

Tovarna avtopnevmatike je v novembru ustvarila 197 milijonov dinarjev prihodka iz prodaje, to je 0,4 odstotke več od planiranega; v letošnjem letu pa 1862 milijonov dinarjev ali za 0,6 odstotkov več od predvidenega. Od lanskega je prihodek večji za 22,5 odstotkov. Tudi Velopnevmatika je s 24 milijonov dinarjev za 1,7 odstotkov nad mesečnim planom, z 284 milijonov dinarjev prihodka v enajstih mesecih pa za 13 odstotkov nad letnim planom. V odnosu na preteklo leto je dosežen prihodek iz prodaje za 48 odstotkov višji. Gumeno tehnični izdelki so za prodane izdelke v novembru dobili 55,3 milijonov dinarjev, to je 17 odstotkov več od predvidenega; v letošnjem letu 284,5 milijonov dinarjev, kar je 13 odstotkov nad planiranim. Glede na lansko leto se je prihodek od prodaje povečal za 48 odstotkov.

Tehnični in kemični izdelki so realizirali novembersko prodajo v višini 55,3 milijonov dinarjev in presegli plan za 155 odstotkov. Z letošnjo prodajo, 273 milijonov dinarjev, pa je

bil tudi letni plan presežen za 57 odstotkov. Z ozirom na enako lansko obdobje se je prihodek od prodaje povečal za 92,3 odstotke. Umetno usnje je iztržilo 43,3 milijonov dinarjev v novembru, kar je 16,6 odstotkov manj od plana v enajstih mesecih pa 423 milijonov dinarjev, kar je 12,4 odstotkov nižje od letne dinamike prodaje. Gledano v celoti je prihodek od prodaje v primerjavi z lanskim letom višji za 28,9 odstotkov.

Izvoz

Delovna organizacije je letos (11 mesecev) izvozila na zahodno tržišče za 28.457,082 dolarjev izdelkov. Od tega je Avtopnevmatika izvozila za 21.543,948, Velopnevmatika za 4.594,872. Gumeno tehnični izdelki za 1.867,444, Umetno usnje za 445,22 in Tehnični izdelki za 5.596 dolarjev svojih izdelkov. To je v celoti za 8,6 odstotkov manj od planiranega. V primerjavi z lanskim letom pa za 58 odstotkov več. Izvozne obveznosti naše delovne organizacije znašajo v letošnjem letu 34.263,920 dolarjev, kar pomeni, da bomo morali v decembru izvoziti še za 5.806,838 dolarjev izdelkov, da bomo plan izpolnili.

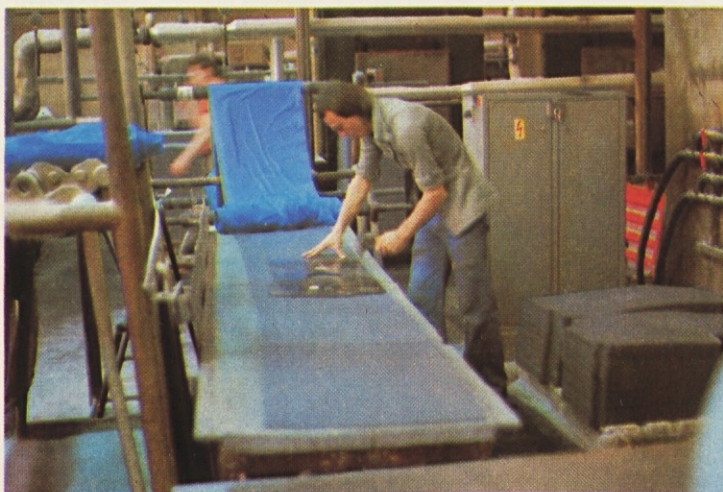
Zaposlovanje

Konec novembra je bilo v Savi zaposlenih 3756 delavcev. Od 1. januarja 1980 se je število delavcev povečalo za 21, kar pomeni 0,6 odstotkov stopnjo rasti zaposlovanja v letošnjem letu.

Zaloge izdelkov

Ker je bila količinska prodaja izdelkov večja od proizvodnje, so se zaloge zmanjšale za 3 odstotke. Glede na izvozne obveznosti, je količina zaloga dokaj nizka.

V. P.
B. P.

Moj rodni kraj – moja domovina

Pod imenom domovina si predstavljamo celo Jugoslavijo. Skoraj nihče pa ne pomisli, da je domovina tudi občina sama.

Ko v časopisih beremo: »V krajevni skupnosti je bila slavnostna seja...« si najbolj verjetno predstavljamo funkcionarje, kako sedijo v posebej zanje pripravljeni sobi. Redkokdo pa pomisli, da smo krajevna skupnost pravzaprav mi vsi, da so ti ljudje le naši delegati. Seveda pa imajo veliko dolžnosti.

Naša krajevna skupnost je dosti razvita, saj ima poleg številnih stanovanjskih hiš tudi druge ustanove, kot so: zdravstveni dom, trgovine, cerkvi, samske domove, šolo. Le redkokatera občina se lahko postavi s tolikimi ustanovami.

In kdo je vse to zgradil? Mi občani, naš samoprispevek, delo. Da, tudi delali smo. Ko smo se odločili za spominski park, smo poprijeli za delo. Izravnava zemlje, posaditev mladih dreves, trave, kot krona vsega pa spomenik padlim krajanom. Nanj sem posebno ponosna, saj priča, da v svojem blagostanju nismo pozabili tistih, ki so žrtvovali svoje življenje za našo svobodo.

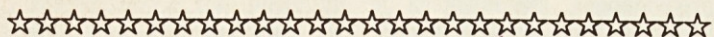
V kratkem bomo dobili tudi obnovljeni dom Svobode, ki ga posebno mladi nestrpno pričakujemo. Tako bo center naše krajevne skupnosti zares lep in krajanji smo upravičeno ponosni nanj. Seveda pa se bomo morali vsi truditi, da bo naš kraj urejen in čist.

Srečna sem, da živim v kraju, kjer se počutim varno in domače. Zdi se mi, da se je moj dom razširil na celo krajevno skupnost. Zavedam pa se, da sem varna v svojem kraju zato, ker bratstvo in enotnost vseh Jugoslovancev zagotavlja, da smo kos še tako velikim težavam.

Ida Leben, 7. c
OŠ Lucijan Seljak

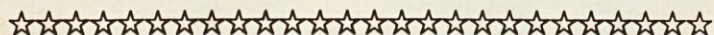

Novak Matjaž, 6. a OŠ Lucijan Seljak

POSTAL BOM PIONIR. POSTATI PIONIR JE ČASTNO. OBLJUBO BOM DAL, DA BOM ISKREN TOVARIŠ IN PRIDEN UČENEC. LJUBIL BOM SVOJO DOMOVINO, ZA KATERO JE UMRLO MNOGO LJUDI.

ALEŠ BAJT 1. č
OŠ LUCIJAN SELJAK

V soboto sem se smučala. Bilo je lepo. Sijalo je sonce. Nekateri otroci so se tudi sankali. Anita in Robi sta naredila velikega sneženega moža. Ob 12. uri sem šla na kosilo. Popoldan sem se učila.

Potem sva z atijem postavila hišico za ptičke. V hišico sva dala tudi hrano. Nato sem jih opazovala. Začelo je snežiti. Potem je nastala noč. Šla sem spat in se veselila naslednjega dne.

Beti Zadnikar 2. b
OŠ Lucijan Seljak

Holy Aleš, 6. č OŠ Lucijan Seljak

Nastalo je pusto, megleno jutro. Dan je bil deževen in pihal je mrzel veter. Vendar je bil kljub slabemu vremenu dan prazničen in slavnosten.

S pionirsko kapo in ruto sem se odpravil v šolo. Na poti sem se oziral na vse strani, na drogovi so v lahmem, mrzlem jutru vihrale zastave.

Prišel sem do šole. Okna učilnic so bila polepljena z zastavicami, pred vhodom je med bori trepetala jugoslovanska zastava.

»Saj res, danes je dan republike, rojstni dan Jugoslavije, je ugotovil nekdo v gruči otrok, ki se jih je pred šolsko stavbo kar trlo. Odšli smo v večnamenski prostor. Tam so se cicibani veselo posedli in nestrpno pričakovali veliki dogodek.

Slavnost se je začela. Cicibani poslušajo program, vendar so videti nekam nemirni.

Predsednik pionirske organizacije odloči: »Svečani sprejem v zvezo pionirjev se lahko prične.«

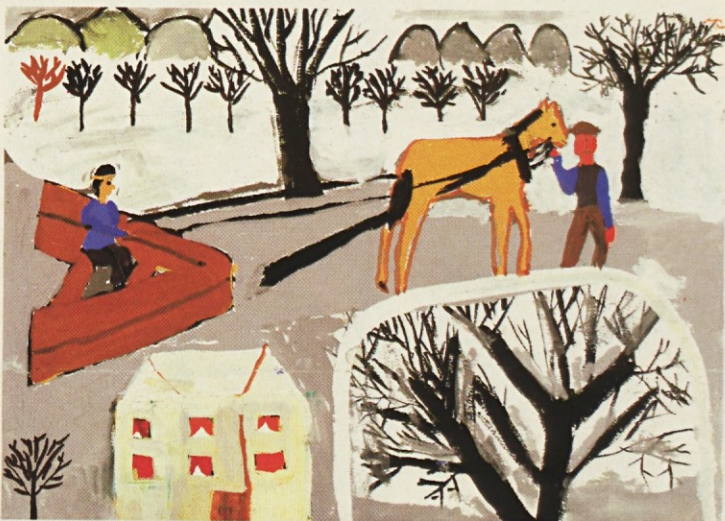
V mladih srcih zagori nepopisna sreča, postajajo pionirji. Pred pionirsko zastavo obljubijo, da bodo dobri pionirji in zvesti domovini.

Postanejo pionirji. Od zadovoljstva in sreče ploskajo in zbegano gledajo naokoli, še bolj pa so veseli, ko jim na glavo posade modre čepice, okrog vratu pa zavežejo rdeče rute. Oči jim žarijo, ko si ogledujejo izkaznice.

Domov odidejo že pravi pionirji, čeprav so v šolo prišli še cicibani. Ponosno si ogledujejo rute in kar naprej snemajo kapice in opazujejo pionirske značke na njih.

Vendar ta praznik ni samo njihov praznik, to je praznik nas vseh, ki živimo v svobodni, socialistični Titovi Jugoslaviji.

Tomaž Križnar, 6. d
OŠ Lucijan Seljak

Pečnik Breda, 6. č OŠ Lucijan Seljak